Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 63 (6039) | 18 сакавіка 1938 г., пятніца | ЦАНА 10 КАП.

ЗАЛАТАЯ СТАРОНКА ГІСТОРЫІ

Учора сталіца вялікага неабсяжнага Совецкага Саюза — чырвоная Масква—сэрца соцыялістычнай рэволюцыі, урачыста сустракала чатырох палярных віцязяў—пакарыцеляў Паўночнага полюса — І. Д. Папаніна, Э. Т. Крэнкеля, П. П. Шыршова і Е. К. Фёдарава.

Учарашні дзень быў днём вялікага свята не толькі для працоўных Масквы, але і ўсёй краіны Советаў.

Наша вялікая радзіма ўшаноўвала сваіх мужных сыноў, бясстрашных зімоўшчыкаў дрэйфуючай станцыі «Паўночны полюс», паказаўшых усяму свету, на якія подвігі здольны совецкія людзі.

Радасцю і лікаваннем перапоўнены сэрцы працоўных, радасцю і гордасцю за сваю вялікую радзіму, за яе лепшых сыноў — сапраўдных герояў навукі.

170-мільённы совецкі народ, разам з масквічамі, ад усёй душы вітае дарагіх папанінцаў, слаўныя імёны якіх вядомы цяпер усяму свету, вітае адважных сталінскіх выхаванцаў, ажыццявіўшых мары сотняў пакаленняў.

Сталінская эпоха — эпоха нябачанага гераізма. Гэта эпоха нарадзіла такіх герояў, як удзельнікі гістарычнай экспедыцыі, зрабіўшых легендарны дрэйф на крызе, закінутай у бяскрайным акіяне. Іх імёны сталі сімвалам бясстрашнасці і мужнасці. Ім спявае славу вялікі совецкі народ.

На працягу 274 дзён увесь свет з напружаннем, хваляваннем і захапленнем сачыў за легендарным дрэйфам станцыі «Паўночны полюс». Мільёны людзей жылі радасцямі і горам гэтай чацвёркі большэвікоў, якія змагаліся як чуда-багатыры, як казачныя тытаны з шматлікімі небяспекамі, чакаўшымі іх на кожным кроку, з сляпой каварнай стыхіяй Арктыкі. Увесь свет, — адны з затоенай злобай, другія з захапленнем, — сачыў за крывой лініяй дрэйфу ад ільдоў Цэнтральнага Палярнага басейна, ад вяршыні свету да скал Грэнландскага мора, лавіў у эфіры пазыўныя «УПОЛ»—самай паўночнай станцыі на зямным шары.

Мільёны людзей ахапіла трывога, калі пад ударамі штурму трашчалі і ламаліся ільды Грэнландскага мора, калі катастрафічна змяншалася плошча славутай крыгі. Мільёны людзей з хваляваннем сачылі за рухам совецкіх ледаколаў, пасланых на дапамогу папанінцам. І, нарэшце, 19 лютага, мільёны людзей уздыхнулі радасна і спакойна, калі совецкія ледакольныя параходы з велізарнымі намаганнямі прабіліся да дрэйфуючай крыгі.

З першага і да апошняга дня папанінская эпапея здзіўляла ўсіх грандыёзнасцю і веліччу подвіга чатырох скромных совецкіх вучоных. У імя славы сваёй радзімы, у імя перамогі навукі Папанін і яго таварышы зрабілі справы, якіх не ведае гісторыя, справы, якія будуць вечна жыць у памяці пакаленняў, як узор самаадданасці і гераізма.

На долю гэтых скромных вучоных, увасобіўшых у сабе ўсе лепшыя якасці вялікага народа, выпала самая ганаровая задача, якую можна сабе ўявіць — сталінская задача пакарыць непрыступныя цвярдыні Паўночнага полюса, раскрыць, даследаваць тайны вяршыні зямнага шара. І полюс пакарыўся большэвікам, полюс здаўся сталінскім пасланцам.

Слаўныя папанінцы, правёўшы дзевяць месяцаў на дрэйфуючай крызе ў настойлівай, упартай навуковай рабоце, прайшоўшы шлях у 2.500 кілометраў па лёдавай пустыні, на якой раней ніколі не ступала нага чалавека, прынеслі ўчора да Крэмля свае сцягі перамогі. Яны парушылі векавое маўчанне Цэнтральнага Палярнага басейна і асвалі на полюсе совецкі пасёлак.

Замежныя журналісты, атакаваўшыя папанінцаў на шляху іх падарожжа на «Ермаку», нязменна задавалі ім адно і тое-ж пытанне: «У чым сакрэт вашага поспеху? Чаму вам удалося дасягнуць таго, што было не па сілах, за што аддалі свае жыццё лепшыя, самыя славутыя даследчыкі Арктыкі? Чаму іменна вам полюс раскрыў свае тайны?»

Просты адказ на гэта дае ў сваім артыкуле ў «Известиях» сам начальнік дрэйфуючай станцыі Іван Дзмітрыевіч Папанін:

«... Мне здаецца, што проста было так: мы ўзялі кавалак пакрытай снегам совецкай зямлі, перанеслі яго з усёй совецкай рэчаіснасцю ў Арктыку і пражылі на ім дзевяць месяцаў. І ў тым, што на крызе мы жылі гэтак сама, як жылі і будзем жыць на зямлі,—«сакрэт» нашага поспеху. Мы асталіся на крызе совецкімі людзьмі. Мы ні на хвіліну не забывалі аб высокай прынцыповасці большэвікоў. Мы ні на міг не выпускалі з рук пераможнага сцяга партыі Леніна—Сталіна. І таму мы перамаглі...»

Доблесная чацвёрка папанінцаў у самыя цяжкія хвіліны дрэйфу, калі, здавалася, вось-вось акіян праглыне крыгу з яе жыхарамі і загінуць плады звышчалавечай працы, калі д'явальскія штормы крышылі велізарныя крыгі і спраўлялі страшэнную «Вальпургіеву ноч», — не паддавалася паніцы, не траціла бадзёрасці і прадаўжала сваю навуковую работу. Партыя і совецкая ўлада прадаставілі ў распараджэнне экспедыцыі ўсю магутнасць совецкай навукі і тэхнікі, і гэта магутнасць, памножаная на смеласць, вытрыманасць, адвагу і жалезную ўпэўненасць у поспеху сваёй справы, зрабіла тое цуда, якое прывяло ў захапленне ўвесь свет. На дрэйфуючай крызе, закінутай у бяскрайнім акіяне, яны настойліва і ўпарта вывучалі тайны Арктыкі, нястомна ўплятаюць новыя лаўры ў вянок перамог соцыялістычнай краіны.

Перамога, атрыманая папанінцамі — палкімі совецкімі патрыётамі, дастойнымі сынамі соцыялістычнай радзімы, — па праву з'яўляецца перамогай усёй краіны. Гэта партыя Леніна — Сталіна, гэта радзіма ўзброілі папанінцаў, загартавалі, натхнілі іх на сусветна-гістарычныя подвігі. Без той тэхнікі, без той авіяцыі, якія створаны геніем вялікага Сталіна, нельга было і думаць аб заваяванні Паўночнага полюса. Як падкрэсліў тав. Папанін у сваёй прамове на мітынгу ў Ленінградскім парту, на Паўночны полюс паляцелі не адзіночкі, шукальнікі славы і рэкордаў, а пасланцы вялікага народа. Паўночны полюс заваёван шырока, сур'ёзна, арганізавана, сапраўды па-сталінску.

«Сакрэт» перамогі надзвычай добра паказан у хвалюючых радках пісьма папанінцаў таварышу Сталіну:

«Поспех нашай экспедыцыі,—пішуць яны, — быў падрыхтаван дваццацю годамі соцыялістычных перамог пад Вашым кіраўніцтвам. У палёце на Паўночны полюс і ў часе нашага жыцця на крызе мы адчувалі магутнасць совецкай краіны, яе тэхніку, яе неабмежаваныя магчымасці. А з такім пачуццём лёгка было працаваць і жыць».

Гістарычная экспедыцыя на Паўночны полюс бліскуча завершана. На змену героям-папанінцам, каб прадаўжаць іх велізарную творчую работу, каб следаваць іх слаўным традыцыям, у сэрца Арктыкі пойдуць новыя атрады мужных совецкіх палярнікаў.

І калі партыя кіне баявы кліч, тысячы папанінцаў будуць з такім-жа гераізмам і неўстрашымасцю і большэвіцкім запалам змагацца з ворагам, як змагалася з суровай стыхіяй чацвёрка совецкіх вучоных на дрэйфуючай крызе ў палярным басейне.

Чэсць і слава героям легендарнай папанінскай эпапеі, доблесным патрыётам соцыялістычнай радзімы!

ЗІМОЎШЧЫКІ СТАНЦЫІ „ПАЎНОЧНЫ ПОЛЮС“— таварышу СТАЛІНУ

Дарагі Іосіф Вісарыёнавіч!

Цяпер, калі наша экспедыцыя завяршаецца і мы набліжаемся да Масквы, хочацца напісаць Вам, наш любімы настаўнік і друг. Мы прывыклі думаць аб Вас заўсёды, у дні труднасцей і ў дні радасці.

На працягу 9 месяцаў мы жылі на плывучай крызе, выконваючы Ваша заданне, асвайваючы і вывучаючы Паўночны полюс. І ўсе нашы працы, нашы намаганні, нашы навуковыя рэзультаты мы прысвячаем Вам, дарагі Іосіф Вісарыёнавіч, як даўно ўжо мы прысвяцілі партыі Леніна—Сталіна наша жыццё.

Усё, што мы зрабілі — гэта не асабісты подвіг чатырох чалавек, кожная тэхнічная або навуковая перамога — гэта паказальнік узроўню культуры ўсёй краіны. Поспех нашай экспедыцыі быў падрыхтаван 20 годамі соцыялістычных перамог пад Вашым кіраўніцтвам.

У палёце на Паўночны полюс і ў часе нашага жыцця на крызе мы адчувалі магутнасць совецкай краіны, яе тэхніку, яе неабмежаваныя магчымасці. А з такім пачуццём лёгка было працаваць і жыць. Совецкі народ-пераможца стаяў за намі, гатовы працягнуць нам брацкую руку дапамогі. Вы, таварыш Сталін, прывілі нашаму народу тыя высокія маральныя якасці, якія адзначаюць совецкіх людзей.

На станцыі «Паўночны полюс» мы ведалі, што ў Маскву да Вас, дарагі Іосіф Вісарыёнавіч, мы павінны вярнуцца толькі з перамогай. І мы вязем Вам вынікі нашай перамогі.

Іван ПАПАНІН,
Пётр ШЫРШОЎ,
Эрнст КРЭНКЕЛЬ,
Еўгеній ФЁДАРАЎ.

Ленінград.
Сакавік 1938 г.

СУСТРЭЧА ГЕРОЯЎ АРКТЫКІ Ў МАСКВЕ

МІТЫНГ НА КОМСАМОЛЬСКАЙ ПЛОШЧЫ

ПРАМОВА в. а. САКРАТАРА МК І МГК ВКП(б), ЧЛЕНА ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР тав. А. І. УГАРАВА

Таварышы! Дазвольце мне ад імя Цэнтральнага і Маскоўскага камітэтаў Усесаюзнай комуністычнай партыі большэвікоў, ад імя Совета Народных Камісараў Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік, ад імя Маскоўскага совета рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў, ад імя ўсіх працоўных Масквы і Маскоўскай вобласці перадаць гарачае прывітанне нашым мужным і геpaічным таварышам — Папаніну, Шыршову, Крэнкелю і Фёдараву, якія з поспехам выканалі сталінскае заданне і вярнуліся ў нашу родную Маскву — сэрца нашай любімай вялікай радзімы. **(Бурныя апладысменты, воклічы «ўра!»).**

З пачуццём велізарнай радасці, найвялікшай гордасці і захаплення сустракаюць сёння працоўныя Масквы і разам з імі ўся совецкая краіна дастойных сыноў нашага вялікага народа.

На працягу дзевяці месяцаў, дзень за днём, дзесяткі мільёнаў працоўных Совецкага Саюза і ўвесь свет з напружанай увагаю сачылі за рухам дрэйфуючай станцыі «Паўночны полюс», за работай беспрыкладнай, нябачанай у гісторыі экспедыцыі адважнай чацвёркі совецкіх людзей, якія назаўсёды застануцца ў памяці чалавецтва, як група папанінцаў.

Гісторыя ведае нямала спроб вывучэння Паўночнага полюса, але ўсе яны, як правіла, канчаліся цяжкімі няўдачамі і пагібеллю адважных адзіночак-даследчыкаў.

І сёння сэрцы нашы б'юцца горача, радасна і напоўнены законнай гордасцю ад усведамлення таго, што совецкім людзям і гэтыя задачы аказаліся па плячу, ад усведамлення таго, што яшчэ і яшчэ раз даказана, што няма такіх крэпасцей, якіх не маглі-б узяць большэвікі, партыйныя і непартыйныя.

Ды хіба ў папанінцаў, ва ўсіх совецкіх людзей мог быць хоць цень сумнення ў тым, што Паўночны полюс схіліць сваю непакорную галаву перад большэвікамі, што суровая і капрызная Арктыка адкрые свае тайны нам, вядучым усё чалавецтва да шчаслівага і раданага жыцця!

Поспех папанінцаў, як і мноства іншых перамог совецкіх людзей над сіламі прыроды, не з'яўляецца выпадковасцю. У ім мы бачым новы доказ магутнасці і непераможнасці совецкага ладу, створанага самімі народнымі масамі, прабудзіўшага ў нашым народзе геpaічныя сілы, выхаваўшага і загартаваўшага сталінскае пакаленне людзей, здольных перамагаць любыя труднасці.

Гераізм увайшоў моцна і неад'емна ў быт совецкага народа. Шмат мужнасці, стойкасці, волі і ўпартасці трэба было праявіць для таго, каб з поспехам ажыццявіць пастаўленае ўрадам заданне. Папанінцы дастойна выканалі даручаную ім справу. Кроўная сувязь з сваім народам, усведамленне таго, што радзіма не пакіне іх у бядзе, упэўненасць у тым, што за імі, за іх работай стаіць увесь 170-мільённы совецкі народ, совецкі ўрад, партыя Леніна — Сталіна, яе Цэнтральны Камітэт, непахісная ўпэўненасць у тым, што кожны крок іх работы і ўсё іх жыццё і дзейнасць накіроўваецца цёплымі клопатамі і бацькоўскай рукою таварыша Сталіна, — вось што натхняла папанінцаў у іх цяжкой і труднай рабоце, багатай многімі нечаканасцямі і небяспекамі.

Любоў да радзімы, любоў да свайго народа, свяшчэнная нянавісць да ўсіх ворагаў, гатоўнасць аддаць на карысць народа ўсе свае сілы, — а калі патрэбна будзе, то і жыццё — вось што было і астанецца вышэйшым законам жыцця для адважнай чацвёркі папанінцаў і што з'яўляецца вышэйшым законам жыцця для кожнага совецкага чалавека.

Мы горача, палка любім нашу радзіму, нашу цудоўную квітнеючую краіну, — дзе кожны працоўны чалавек — тварэц і гаспадар свайго жыцця, дзе ўсе працоўныя адчуваюць асалоду ад радасці і шчасця вольнай працы і карыстаюцца ўсімі багаццямі матэрыяльнага існавання і культуры.

Мы ганарымся сваёй радзімай, якая стаіць у авангардзе ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. Толькі наша краіна, кіруемая партыяй Леніна—Сталіна, партыяй, у якой увасоблены розум, воля, сумленне і гонар сучаснай эпохі, магла вырасціць такіх людзей, як папанінцы, вырасціць дзесяткі тысяч людзей, праслаўляючых радзіму сваімі геpaічнымі подвігамі на сухазем'і і ў паветры.

Калі мы сёння ўшаноўваем слаўную чацвёрку папанінцаў, вярнуўшыхся на Вялікую Зямлю, калі ўся наша краіна святкуе новую выдатную перамогу совецкага народа, думкі і пачуцці ўсіх працоўных звернуты перш за ўсё да большэвіцкай партыі, яе ленінска-сталінскага Цэнтральнага Камітэта, да натхніцеля і арганізатара ўсіх нашых перамог, нашага друга, правадыра і настаўніка таварыша Сталіна. **(Апладысменты, воклічы «ура»).**

Партыя Леніна—Сталіна нястомна выхоўвае ў працоўных настойлівасць у справе дасягнення мэты і цвёрдасць характару, ламаючыя ўсе і ўсякія перашкоды. Усё гэта забяспечыла перамогу папанінцам.

Наша радзіма — аплот усяго прагрэсіўнага чалавецтва, аплот міру, культуры і цывілізацыі. Мы адстаялі незалежнасць нашай радзімы ў напружанай барацьбе з ворагамі народа, з полчышчамі замежных інтэрвентаў.

Мы асвяцілі ўсе нашы перамогі і заваяванні кроўю лепшых і адданейшых сыноў нашай радзімы. Мы жывем і працуем на карысць усяго працоўнага чалавецтва, і няма такой сілы на свеце, якая магла-б вярнуць шчаслівы, свабодны, магутны совецкі народ да праклятага мінулага, да рабства і эксплаатацыі. Гора таму, хто пасягне на заваяванні совецкага народа, на яго шчаслівае і радаснае жыццё. Гора таму, хто абрушыцца і пасягне на свяшчэнныя рубяжы нашай радзімы. Смерць і знішчэнне, праклящце і прэзрэнне — такі лёс усіх тых, хто становіцца на шлях здрады сваёй радзіме, на шлях чорнай здрады свайму народу.

З пачуццём велізарнага задавалення сустрэлі совецкі народ і працоўныя ўсяго свету прыгавор суда над «права-трацкісцкім блокам», над гэтым зборышчам фашысцкіх бандытаў, шпіёнаў, дыверсантаў і забойцаў, подлых гандляроў радзімай і яе багаццямі, бессаромных гандляроў жыццём і шчасцем свабодных совецкіх людзей.

Совецкая краіна выйграла буйную бітву ў барацьбе з імперыялісцкімі дзяржавамі — знішчана змяінае гнязда лютых ворагаў народа, разбурана шпіёнская база замежных разведак.

(Працяг на 2-й стар.).

ПРЫЁМ У КРЭМЛІ

ГЕРАІЧНЫХ ЗІМОЎШЧЫКАЎ СТАНЦЫІ „ПАЎНОЧНЫ ПОЛЮС“

Прама з вакзала геpaічныя зімоўшчыкі станцыі «Паўночны полюс» таварышы Папанін, Шыршоў, Крэнкель і Фёдараў праехалі ў Крэмль. У вялікім Крэмлёўскім палацы Цэнтральны Камітэт ВКП(б) і Совет Народных Камісараў Саюза ССР наладзілі прыём у гонар адважных герояў—пераможцаў Паўночнага полюса.

К пяці гадзінам вечара ў Георгіеўскай зале вялікага Крэмлёўскага палаца сабраліся прадстаўнікі партыйных і совецкіх арганізацый сталіцы, совецкай грамадскасці, культуры і навукі. Сярод прысутных — Героі Совецкага Саюза, удзельнікі паветранай экспедыцыі на Паўночны полюс і экспедыцыі па зняццю папанінцаў з дрэйфуючай крыгі, камандзіры Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, стаханаўцы заводаў і фабрык Масквы, дзеячы навукі і мастацтва, лётчыкі, канструктары.

Поўнымі захаплення воплескамі сустрэлі сабраўшыяся з'яўленне ў зале адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса.

Яны ўвайшлі ў залу пастроіўшыся ў чоткую шарэнгу, наперадзе ішоў начальнік легендарнай станцыі Іван Дзмітрыевіч Папанін. Ен нёс у руках сцяг з партрэтам таварыша Сталіна, які ў маі мінулага года быў падняты над Паўночным полюсам і горда палыхаў над лёдавым лагерам да апошніх дзён станцыі.

Следам за Папаніным ішлі яго верныя таварышы Крэнкель, Шыршоў, Фёдараў. Кіраўнікі экспедыцыі па зняццю зімоўшчыкаў на чале з О. Ю. Шмідтам, сваякі і блізкія палярнікаў.

З'яўленне ў зале таварышаў Сталіна, Молатава, Варашылава, Калініна, Кагановіча, Мікаяна, Касіора, Жданава, Ежова, Эйхе, Дзімітрава і Шкіратава было сустрэта поўнымі захаплення авацыямі ў гонар таварыша Сталіна і кіраўнікоў партыі і ўрада.

Таварыш Сталін і яго саратнікі сардэчна вітаюць, абнімаюць і цалуюць пакарыцеляў полюса.

Адкрываючы прыём, таварыш Молатаў абвяшчае тост за слаўных папанінцаў. Уся зала, стоячы, апладыруе геpaічнай чацвёрцы.

Таварыш Молатаў падымае бакал за капітана «Таймыра» тав. Барсукова, кіраўніка экспедыцыі на «Таймыры» тав. Остальцэва, капітана «Мурмана» тав. Котцава, капітана «Мурманца» тав. Ульянава, капітана «Ермака» тав. Вароніна, кіраўніка экспедыцыі тав. О. Ю. Шмідта і іншых удзельнікаў экспедыцыі. Наступны тост таварыш Молатаў абвяшчае за здароўе сем'яў адважнай чацвёркі, іх сваякоў і блізкіх і сем'яў маракоў.

Герой Совецкага Саюза тав. О. Ю. Шмідт падымае бакал за здароўе таварыша Сталіна. Тост сустракаецца бурнай, поўнай захаплення авацыяй, крыкамі «ура» і прывітальнымі воклічамі. Доўга цягнецца дэманстрацыя любві і адданасці таварышу Сталіну. Бурнымі воплескамі сустракаецца тост, абвешчаны за главу совецкага ўрада таварыша Молатава.

Тав. Молатаў падымае бакал за геpaічных совецкіх лётчыкаў, даставіўшых папанінцаў на Паўночны полюс, за таварышаў Вадап'янава, Молакава, Алексеева, Мазурука, Галавіна і іншых удзельнікаў паветранай экспедыцыі. Вячэслаў Міхайлавіч напамінае аб дырыжаблі «В-6», які павінен быў прыняць удзел у зняцці папанінцаў з крыгі, але загінуў з-за выпадковасці. Тав. Молатаў абвяшчае тост за здароўе членаў сем'яў камандзіра дырыжабля тав. Гудаванцэва і яго спадарожнікаў.

Затым тав. Шмідт абвяшчае тосты за старшыню Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калініна, за народнага камісара абароны маршала Совецкага Саюза тав. К. Е. Варашылава, за народнага камісара Ваенна-Марскога Флота тав. Смірнова, за народнага камісара цяжкай прамысловасці тав. Л. М. Кагановіча, за народнага камісара ўнутраных спраў тав. Н. І. Ежова, за старшыню камісіі па арганізацыі зняцця папанінцаў з крыгі тав. А. І. Мікаяна, за кіраўніка ленінградскіх большэвікоў тав. А. А. Жданава.

З яркай красачнай прамовай выступае Герой Совецкага Саюза начальнік станцыі «Паўночны полюс» тав. І. Д. Папанін. Ен дакладвае таварышу Сталіну, кіраўнікам партыі і ўрада, што заданне, даручанае зімоўшчыкам, выканана поўнасцю.

Таварыш Сталін абвяшчае тост за здароўе папанінцаў. Прысутныя ў зале сустракаюць тост шумнымі воплескамі.

Далей тав. Шмідт падымае бакал за народнага камісара замежных спраў тав. М. М. Літвінава, за народнага камісара абароннай прамысловасці тав. М. М. Кагановіча, за ленінскі комсамол і яго кіраўніка тав. Косарэва.

Пасля выступлення Героя Совецкага Саюза тав. Чкалава слова прадастаўляецца таварышу Сталіну.

У зале грыміць авацыя. Раздаюцца прывітальныя воклічы: «Няхай жыве таварыш Сталін!», «Ура таварышу Сталіну!».

Таварыш Сталін гаворыць яркую прамову аб совецкім гераізме, аб мужнасці совецкіх палярнікаў і лётчыкаў. Прамова таварыша Сталіна была сустрэта бурнай, доўгай авацыяй.

На прыёме таксама выступалі Героі Совецкага Саюза тав. М. В. Вадап'янаў, славуты радыст дрэйфуючай станцыі тав. Э. Т. Крэнкель.

Для прысутных на прыёме быў дадзен вялікі канцэрт, у якім прымалі ўдзел чырвонасцяжны ансамбль чырвонаармейскай песні і пляскі СССР, лепшыя артысты сталіцы, ансамбль чырвонаармейскай мастацкай самадзейнасці часцей пагранічных і ўнутраных войск НКВД СССР.

(БЕЛТА).

КАЛГАСНАЕ ПРЫВІТАННЕ ГЕРОЯМ-ПАПАНІНЦАМ!

Ад усяго сэрца віншуем вас, слаўныя папанінцы, з бліскучым выкананнем сталінскага задання па асваенню суровай Арктыкі. Ганарымся вашай мужнасцю, адвагай, адданасцю соцыялістычнай радзіме і вялікай партыі Леніна—Сталіна. Сваёй выдатнай работай вы ўзбагацілі сусветную навуку новымі дасягненнямі.

Ваш геpaічны подвіг натхняе нас, калгаснікаў, на новыя перамогі ў барацьбе за высокія ўраджаі калгасных палёў.

Гонар і слава большэвіцкай партыі, любімаму правадыру народаў таварышу Сталіну, выхаваўшым такіх народных герояў, як Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў.

По даручэнню мітынга калгаснікаў сельгасарцелі «Чырвоны гароднік», Менскага раёна, калгаснікі-стаханаўцы: ОЛЬГА ЖУР, ФЕКЛА ІВАНОВА, НІНА САКОЛЬЧЫК, ЯДЗЯ ФІЛІПОВІЧ, АНЯ ВЕРАМЕЙ, ВАСІЛІЙ РУТАЦ, ЗІНА УСЦІЛКОВА.

СЛАВА ПАПАНІНЦАМ—МУЖНЫМ СЫНАМ ВЯЛІКАГА СОВЕЦКАГА НАРОДА!

ПРАЦЯГ ПРАМОВЫ тав. А. І. УГАРАВА

На совецкай зямлі, ачышчанай ад фашысцкай трацкісцка-бухарынска-рыкаўскай банды, кіпіць напружаная работа па будаўніцтву комуністычнага грамадства.

Совецкі народ, поўны творчага энтузіязма, усямерна павышаючы і ўзмацняючы рэволюцыйную пільнасць, ні на мінуту не забываючы аб капіталістычным акружэнні, бадзёра і ўпэўнена ідзе наперад, да новых перамог, да ззяючых вяршынь комунізма, пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, пад кіраўніцтвам свайго правадыра і настаўніка таварыша Сталіна.

Совецкі народ цвёрда стаіць на варце міру і разам з тым гатоў у любую мінуту, па закліку партыі і ўрада, стаць грудзьмі на абарону свае́й радзімы, нанесці сакрушаючы, зніштажаючы ўдар любой кааліцыі любых дзяржаў, якія адважацца падняць руку на незалежнасць і гонар нашай радзімы.

Няхай жыве наша вялікая і гераічная краіна, наша соцыялістычная радзіма і яе верныя сыны таварышы **Папанін, Шыршоў, Фёдараў і Крэнкель!**

Дазвольце мітынг працоўных горада Масквы, прысвечаны звароту гераічнай чацвёркі папанінцаў на Вялікую зямлю, абвясціць **адкрытым. (Апладысменты, «Інтэрнацыянал»).**

ПРАМОВА НАЧАЛЬНІКА ГАЛОЎНАГА УПРАЎЛЕННЯ ПАЎНОЧНАГА МАРСКОГА ШЛЯХУ ПРЫ СОЎНАРКОМЕ СССР ГЕРОЯ СОВЕЦКАГА САЮЗА тав. О. Ю. ШМІДТА

Таварышы! Сёння, у цудоўны дзень звароту ў сталіцу соцыялістычнай радзімы нашых лепшых прыяцеляў, любімых сыноў нашага народа, радасна б'юцца сэрцы ўсіх грамадзян вялікай 170-мільённай краіны. З павагаю схіляюцца перад гэтай краінай нашы прыяцелі за граніцай і нават ворагі вымушаны прызнаць нашу магутнасць.

У гэты дзень падводзіцца вынік здзіўляючай работы чатырох совецкіх грамадзян на Паўночным полюсе. Гэтай работай даказана яшчэ раз, што сталінская эпоха ёсць тая эпоха, калі вырашаюцца найвялікшыя задачы не толькі будовы чалавечага грамадства, але і найвялікшыя задачы навукі. Толькі вызваленаму чалавецтву ўдаецца вырашыць гэтыя задачы.

Полюс — гэта старая мара чалавецтва. Аднак, не гледзячы на ўсё развіццё капіталістычнай тэхнікі, полюс не даўся капіталістычным краінам. Для таго, каб выканаць такую работу, трэба быць свабодным, трэба расці свабодным ад узаў капіталістычнага рабства.

Для гэтага трэба быць выхаваным так, як выхоўвала палярнікаў наша партыя, падымаючы ў чалавеку лепшыя яго задаткі, развіваючы лепшыя яго рысы. Для гэтага трэба было, каб такая дзяржава, як наша, прадставіла ўсю сваю тэхнічную магутнасць для лакарэння прыроды.

Дзе яшчэ на свеце магчыма такая канцэнтрацыя сіл, такая гатоўнасць урада зрабіць усё неабходнае для вырашэння найцяжэйшых навуковых задач?

Вось ужо 10 год, як пад непасрэдным, штодзённым кіраўніцтвам таварыша Сталіна совецкія палярнікі, выхаваныя партыяй, канцэнтрычна акружалі полюс, наступаючы на яго планамерна, адкрываючы багацці Арктыкі для навукі і для нашай гаспадаркі. Работа нашых чатырох выдатных прыяцеляў падвяла вынік гэтаму вялікаму перыяду.

Што рухала імі, што дала ім гэта непаўторная, небывалая ў гісторыі мужнасць? Што рухала лётчыкамі-героямі, якія данеслі іх да крыгі, маракамі, якія ажыццявілі іх удалае зняцце і шчаслівы зварот?

Гэта — магутная сіла, гэта сіла, увасобленая ва ўсім нашым вялікім, многамільённым народзе, маральна-палітычнае адзінства якога сёння яшчэ раз так ярка дэманструецца. Гэта — сіла адданасці нашай радзіме, адданасці вялікай комуністычнай партыі, бязмежнай любві і адданасці таму, у кім надзея чалавецтва, хто нас вядзе ад перамогі да перамогі,—таварышу Сталіну. **(Бурныя апладысменты, воклічы «ура»).**

ПРАМОВА ГЕРОЯ СОВЕЦКАГА САЮЗА І. Д. ПАПАНІНА

Дарагія таварышы! Мы шчаслівы, што вярнуліся ў родную сталіцу, адкуль мы вылецелі амаль год таму назад, каб устанавіць чырвоны сцяг Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік на Паўночным полюсе.

Мы шчаслівы, што ў выніку нашай экспедыцыі на дрэйфуючай крызе краіна наша, радзіма наша можа заявіць: векавыя тайны Цэнтральнага Палярнага басейна совецкімі людзьмі разгаданы.

Жывучы на крызе ў маленькай палатцы, мы кожны дзень прагна слухалі Маскву, адчувалі біццё пульса вялікай соцыялістычнай радзімы. Усімі нашымі думкамі і пачуццямі мы былі з вамі. Мы ведалі, што за нашай работай сочыць увесь вялікі совецкі народ і наш горача любімы таварыш Сталін, і мы стараліся не падкачаць, апраўдаць аказанае нам давер'е.

Дні і ночы на працягу дзевяцімесячнага дрэйфу перад намі стаяла адна высокая мэта—зрабіць як можна больш для навукі, як можна больш для радзімы.

Гісторыя чалавецтва ведае нямала адважных людзей, якія прабавалі пранікнуць у сэрца Цэнтральнага Палярнага басейна, адкрыць тайну Паўночнага полюса. Але гэта былі спробы смелых адзіночак. У іх не было ні багатай тэхнікі, ні мужнасці, якія мае Совецкі Саюз.

Ні адна краіна не магла так падрыхтаваць і так шырока арганізаваць экспедыцыю на Паўночны полюс, як гэта было ў нас. І вось чаму поспех нашай экспедыцыі з'яўляецца поспехам нашай магутнай соцыялістычнай радзімы, поспехам усяго совецкага народа.

Громячы ворагаў, руйнуючы шпіёнскія гнёзды фашысцкіх мярзаўцаў — трацкісцка-бухарынскіх разбойнікаў, змятаючы ўсю нечысць контррэволюцыі са свайго шляху, наш народ смела ідзе наперад пад сваім пераможным сцягам.

Наша совецкая разведка, узначальваемая сталінскім народным камісарам Нікалаем Іванавічам Ежовым, любімая ўсім народам, да канца выкарчуе ўсіх ворагаў совецкага народа.

Таварышы! Цяжка перадаць вам наша хваляванне, якое мы адчуваем зараз. Вярнуўшыся ў нашу родную Маскву, у Маскву, дзе жыве і працуе наш родны таварыш Сталін, мы адчуваем, што наша экспедыцыя, пачатая 22 сакавіка 1937 года, завершана. У гэты дзень экспедыцыя з лепшымі палярнымі лётчыкамі, пад кіраўніцтвам Отто Юльевіча Шмідта, вылецела на полюс.

Цяпер мы можам заявіць нашай партыі, нашаму ўраду, нашаму роднаму народу і натхніцелю ўсіх соцыялістычных перамог Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну, што экспедыцыя, арганізаваная Галоўным Упраўленнем Паўночнага Марскога Шляху для заваявання і асваення Паўночнага полюса, паспяхова закончана.

Няхай жывуць наша комуністычная партыя і совецкі ўрад!

Няхай жыве наш вялікі народ!

Няхай жыве правадыр, пераможца, ініцыятар заваявання Паўночнага полюса, родны і любімы таварыш Сталін! **(Бурныя апладысменты, воклічы «ура»).**

Працоўныя Масквы вітаюць праязджаючых герояў-папанінцаў (Охотны рад).

МАСКВА СУСТРАКАЕ ПАКАРЫЦЕЛЯЎ ПАЎНОЧНАГА ПОЛЮСА

Да прыезду слаўнай чацвёркі папанінцаў сталіца апранулася ў святочнае ўбранне. На вуліцах, плошчах, на грамадскіх будынках і дамах — усюды відны партрэты таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і ўрада, таварышаў Папаніна, Крэнкеля, Шыршова і Фёдарава.

Ужо з 14 гадзін уся Масква пакінула дамы і выйшла на вуліцы. З музыкай і вясёлымі песнямі, высока падымаючы сцягі, партрэты герояў і прывітальныя лозунгі, стройныя калоны дэлегацый ад прадпрыемстваў і ўстаноў сталіцы рушылі ў напрамку да Ленінградскага вакзала для сустрэчы пакарыцеляў Паўночнага полюса.

Цеснай аказалася велізная Комсамольская плошча. Сотні тысяч масквічоў, якія прышлі сустракаць папанінцаў, ператварылі яе ў хвалюючаеся людское мора. Высока над галовамі падымаюцца партрэты таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і ўрада, адважных удзельнікаў гераічнай экспедыцыі на Паўночны полюс.

К 15 гадзінам пероны Ленінградскага вакзала запоўнілі прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, відныя дзеячы навукі і мастацтва, работнікі Галоўпаўночморшляху, лётчыкі, прадстаўнікі совецкага і замежнага друку, сваякі і сябры папанінцаў. На адной з платформ, да якой павінен прыбыць спецыяльны экспрэс, які вязе папанінцаў у сталіцу, удаль бяжыць чырвоная сцежка дывана, акаймлёная гірляндамі зеляніны.

Нарэшце раздаецца працяжны ўрачысты гудок, і здалёку паказваецца поезд. Сталёвыя грудзі магутнага звышскораснага паравоза «2-3-2» упрыгожаны пурпурным аксамітам, які драпіруе партрэт таварыша Сталіна і чырвоную зорку. Вось паравоз ужо праходзіць міма платформы. На першых вагонах прывітальныя надпісы: «Слава сталінскім выхаванцам!», «Прывітанне адважным героям-папанінцам!»

Роўна ў 16 гадзін поезд плаўна спыняецца ля перона. Грыміць урачысты марш аркестраў. З усіх бакоў нясецца лікуючае «ура», раздаюцца воклічы прывітанняў. Позіркі звернуты туды, дзе на пляцоўцы вагона стаяць з усмешкаю на твары таварышы Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў. Дзесяткі букетаў працягваюцца да герояў. Іх акружаюць сваякі, прыяцелі, таварышы.

Па чырвонай сцежцы дывана тт. Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў накіроўваюцца ў вакзал. Разам з імі ідуць іх сваякі, тт. Шмідт, Остальцаў, капітаны суднаў, прымаўшых удзел у экспедыцыі па зняццю папанінцаў з крыгі, — тт. Барсукоў, Катцоў, Ульянаў, Воронін, іншыя ўдзельнікі экспедыцыі.

Каля ўваходу ў вакзал выстраілася ганаровая варта. Раздаецца каманда «Смірна!». Начальнік ганаровай варты аддае тт. Папаніну, Крэнкелю, Шыршову і Фёдараву рапарт. У наступіўшай цішыні выразна раздаюцца словы:

— Таварышы дэпутаты Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік! Ганаровая варта часцей Маскоўскага гарнізона ў гонар сустрэчы пакарыцеляў Паўночнага полюса пастроена!

Героі-палярнікі абходзяць выстраеную варту і вітаюцца з ёю. У адказ на іх прывітанні раздаецца дружнае, радаснае — «Добры дзень!» Грыміць магутнае чырвонаармейскае «ура».

Акружаныя сваякамі і прыяцелямі, папанінцы выходзяць на плошчу. Насустрач ім нясецца з новай сілай грамавое «ура». Пад гукі аркестраў заваявальнікі Паўночнага полюса падымаюцца на трыбуну, якая тоне ў кветках. Воклічы прывітанняў некалькі мінут не даюць пачаць мітынг.

З першым словам да герояў-папанінцаў звярачаецца выконваючы абавязкі сакратара МК і МГК ВКП(б) т. А. І. Угараў, які вітае герояў ад імя ЦК ВКП(б), Соўнаркома СССР, маскоўскіх арганізацый і ўсіх працоўных сталіцы. Затым выступае Герой Совецкага Саюза акадэмік О. Ю. Шмідт.

Бура авацый узнікае на плошчы, калі з прывітальным словам да масквічоў звярачаецца начальнік легендарнай зімоўкі на Паўночным полюсе Герой Совецкага Саюза І. Д. Папанін. Заключныя словы яго прамовы тонуць у воклічах прывітанняў і крыках «ура».

Грыміць «Інтэрнацыянал», з усіх канцоў плошчы нясуцца прывітанні ў гонар вялікага правадыра народаў, натхніцеля і арганізатара вялікіх перамог соцыялізма таварыша Сталіна, у гонар яго слаўных выхаванцаў.

Мітынг скончан. Папанінцы з сем'ямі садзяцца ў машыны, увітыя пунсовымі стужкамі, дэкараваныя кветкамі і вымпеламі Галоўпаўночморшляху. Скрозь хвалюючаеся чалавечае мора накіроўваюцца яны да сэрца сталіцы — у Крэмль. Іх сустракае ўся Масква.

ДНІ НА КРЫЗЕ

Гутарка з Героем Совецкага Саюза І. Д. Папаніным.

План навукова-даследчых работ, вызначаны нашай радзімай, мы выканалі цалкам і поўнасцю. Аб нашым жыцці і рабоце на дрэйфуючай станцыі ўжо напісана вельмі многа. Таму я спынюся толькі на асобных малавядомых момантах.

Поспеху нашай работы значна спрыяла тая акалічнасць, што мы ўдала арганізавалі свае сілы, забяспечыўшы ў рабоце замену адзін аднаго. Нашы вучоныя Фёдараў і Шыршоў побач са сваімі прамымі абавязкамі выконвалі і работу сваіх таварышоў. Фёдараў, будучы астраномам-магнітолагам, мог наладжваць радыёсувязь, добра варыць кашу і т. д. Шыршову прышлося выконваць нават абавязкі ўрача, да якіх ён падрыхтаваўся яшчэ ў Ленінградзе. Прысутнасць урача, праўда, была чыста маральнай. Мы, жартуючы, гаварылі:

— Яго дапамога будзе першай і апошняй.

Аднак Шыршоў аднойчы аказаў бясспрэчную дапамогу захварэўшаму Фёдараву, паставіўшы яму банкі.

Маючы вялікую нагрузку па гаспадарчай рабоце, я разам з тым мог весці астранамічныя і метэаралагічныя назіранні.

Цікава адзначыць, што любая палярная станцыя пры нашым аб'ёме работ павінна была-б мець не менш 10 чалавек. Таму дзень быў насычан работай. Назіранні вяліся бесперапынна, нават па святах. У дзень 20-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі, стомлены, я лёг спаць у дзве гадзіны ночы. Нашы вучоныя стараліся правесці як мага больш назіранняў, і ім прышлося аказваць значную дапамогу.

Полюс чыніў нам усякія перашкоды. Летам перашкаджала вада, стварыўшая вялікія лужы вакол нашага жылля. Зімой нас засыпаў снег. Рабоце перашкаджалі вялікія маразы. Аднак навуковыя назіранні не зрываліся.

На дрэйфуючай крызе намі праводзіліся кіноздымкі, фатаграфіраваліся асобныя моманты нашага жыцця. Мы вязем 10 катушак кіноплёнкі.

Неабходна яшчэ раз падкрэсліць выдатную работу нашай рацыі. Крэнкелю ўдавалася ўстанаўляць сувязь з такімі пунктамі, як, напрыклад, Філіпінскія астравы.

Асабліва трэба спыніцца на нашых харчах. Прадукты, прыгатаваныя спецыяльна для нас маскоўскім інстытутам інжынераў харчавання, у асноўным сябе апраўдалі. Добрыя былі паюсная ікра, слівачнае масла, мясныя парашкі, шчы, баршчы, шакалад. Аднак для будучых экспедыцый іх набор патрэбна перагледзець.

Пасля дзевяцімесячнага дрэйфу асабліва радасна сустрэцца з родным совецкім народам. Незабыўна наша сустрэча з працоўнымі горада Леніна. Да глыбокай ночы, усхваляваны, я хадзіў па пакою і думаў:

— Які выдатны мой народ і як вялікі клопаты аб чалавеку з боку ўсёй нашай радзімы, з боку вялікага Сталіна.

Ленінград, 16 сакавіка.

Таварышам ПАПАНІНУ, КРЭНКЕЛЮ, ШЫРШОВУ і ФЁДАРАВУ

Усесаюзны Цэнтральны Совет прафесіянальных саюзаў горача вітае гераічных палярнікаў, бясстрашных і мужных заваявальнікаў суровай Арктыкі.

Ваш гераічны подвіг, зроблены ў імя радзімы, у славу яе велічы і магутнасці, напаўняе гордасцю і радасцю сэрцы ўсіх працоўных нашай краіны.

Ваша перамога — перамога совецкага народа, перамога большэвіцкай партыі, выхаваўшай такіх герояў. Выканана гераічная работа, якая раскрывае тайны суровай Арктыкі, з'яўляецца вялікім укладам у навуку.

Гэта паказвае, што няма непераможных перашкод для людзей, выхаваных і загартаваных непераможнай партыяй Леніна — Сталіна.

Гарачае прывітанне Вам, дастойныя сыны соцыялістычнай радзімы!

Няхай жыве магутны совецкі народ!

Няхай жыве непераможная партыя Леніна — Сталіна!

Няхай жыве натхніцель і арганізатар перамог соцыялізма — наш вялікі Сталін!

УСЕСАЮЗНЫ ЦЭНТРАЛЬНЫ СОВЕТ ПРАФЕСІЯНАЛЬНЫХ САЮЗАЎ.

ПЕРАМОЖЦАМ ЛЮТАЙ АРКТЫКІ

Нехапае слоў, каб дастаткова поўна выразіць наш бязмежны гонар вамі, чацвёркай сталінскіх выхаванцаў, дастойнымі сынамі вялікага совецкага народа.

Ваш слаўны подвіг — яшчэ адзін доказ таго, што няма такіх крэпасцей, няма такіх труднасцей, якія не пад сілу большэвікам.

Вы бліскуча даказалі ўсяму свету на што здольны вучоныя-большэвікі, на што здольны людзі, выхаваныя і вырашчаныя партыяй Леніна—Сталіна. Мы вучымся ў вас стойкасці, беззаветнай храбрасці і большэвіцкай упартасці.

Паўночны полюс асвоен большэвікамі. Толькі нашай соцыялістычнай радзіме ўдалося ажыццявіць заветную мару чалавецтва. Сазнанне велічы вырашанай задачы напаўняе нашы сэрцы гарачай удзячнасцю вам, бліскуча ажыццявіўшым заданне вялікага Сталіна. Прывітанне вам, народныя героі, прывітанне вам, пераможцы стыхіі!

Стаханаўцы-вылучэнцы прадпрыемстваў горада Менска: ТОКАРАВА, НІСЦЮК, ГІНТОЎ, ДАБРАВОЛЬСКІ, ВІШНЁВА, БАЦВІНІК, ГАРЭЛІК, ДАЙНОЎСКІ, АЛЬБРОТ, АЛЬХІМОВІЧ, МІЛЬБОЕР, ЛЕВІН і іншыя. (Усяго 22 подпісы).

ТАВАРЫШАМ І. Д. ПАПАНІНУ, Э. Т. КРЭНКЕЛЮ, П. П. ШЫРШОВУ І Е. К. ФЁДАРАВУ ПРЫСУДЖАНА ВУЧОНАЯ СТУПЕНЬ ДОКТАРА ГЕАГРАФІЧНЫХ НАВУК

Вышэйшая атэстацыйная камісія Усесаюзнага Камітэта па справах вышэйшай школы пры СНК СССР за выдатныя заслугі і каштоўны ўклад у навуку, унесены заваяваннем і вывучэннем Паўночнага полюса, прысудзіла таварышам І. Д. Папаніну, Э. Т. Крэнкелю, П. П. Шыршову і Е. К. Фёдараву вучоную ступень доктара геаграфічных навук.

ПАПАНІНСКАЯ ЭПАПЕЯ

—○—

А. І. СІДОРЫН

в. аб. начальніка Упраўлення палярных станцый Галоўпаўночморшляху.

—○—

Што там, на полюсе, у раёне полюса? Сухазем'е ці вада? Адкрытая вада ці лёд? Глыбокае ці мелкае дно? Якія цячэнні ў Цэнтральным палярным басейне? Ці ёсць жыццё ў Цэнтральным палярным басейне ці няма яго там? Ці сапраўды Арктыка з'яўляецца кузняй пагоды для паўночнага паўшар'я? Можна ці нельга праз раён полюса праплыць, скажам, у Кітай?..

Гэтыя і рад іншых пытанняў хвалявалі на працягу дзесяцігоддзяў вучоных усіх краін.

Сума намаганняў найбольш сур'ёзных палярных даследчыкаў адкрыла паўночна-ўсходні (Нордэншэльд) і паўночна-заходні (Амундсен) праходы ўдоўж паўночных граніц Азіяцкага і Амерыканскага мацерыкоў, даказала наяўнасць пастаяннага цячэння ад берагоў Сібіры праз раён полюса ў Атлантычны акіян (Нансен), адкрыла новыя архіпелагі (Вейпрэхт, Вількіцкі).

Не гледзячы на шматлікія намаганні дасягнуць полюс, каштаваўшыя не аднаго чалавечага жыцця, полюс упершыню быў дасягнут амерыканцам Р. Піры толькі ў 1909 годзе, прычым сам Піры патраціў на гэту справу ні многа, ні мала, як 25 год.

Для ўсіх экспедыцый дасовецкага перыяду было характэрна адно: як правіла, яны фінансаваліся прыватнымі асобамі. Гэта акалічнасць звужвала або зусім скоўвала навуковыя накіраванні нават лепшых даследчыкаў.

Вядома, напрыклад, што Роальд Амундсен, адпраўляючыся ў экспедыцыю, якая адкрыла паўночна-заходні праход, фактычна тайком, ноччу ўходзіў ад шматлікіх крэдытораў.

Як бясконца далёка ад усяго гэтага совецкая рэчаіснасць!

Вялікае дзярзанне О. Ю. Шмідта прайсці на «Сибирякове» паўночна-ўсходні праход **у адну навігацыю**, як вядома, увянчалася поспехам. Па пачыну таварыша Сталіна, геніяльна прадбачыўшага вялізныя вынікі гэтага поспеху, было створана Упраўленне Паўночнага Марскога Шляху, г. зн. справа асваення Арктыкі атрымала характар важнейшай дзяржаўнай задачы.

За годы, што прайшлі з моманту праходу «Сибирякова» з Архангельска ва Владзівасток у адну навігацыю, совецкія палярнікі многа разоў авеялі славай сцяг нашай вялікай совецкай маці-радзімы.

Апошняй гераічнай справай, падводзячай вынік перыяду адкрыццяў у Арктыцы, была гістарычная экспедыцыя О. Ю. Шмідта, высадзіўшая 21 мая 1937 года на палярны пак Паўночнага полюса чацвёрку лепшых палярнікаў— герояў-папанінцаў.

Усё ў экспедыцыі гэтай чацвёркі варта павагі. Пачаць хоць-бы з падрыхтоўкі. Іменна ў яе працэсе адразу вельмі выразна пацвердзіліся асноўныя якасці большэвіка Папаніна.

Экіпіроўка, снаражэнне, харчаванне, — ва ўсіх гэтых пытаннях, як яны былі падрыхтаваны і ажыццёўлены І. Д. Папаніным, відаць вельмі глыбокая, уважлівая вучоба ў класікаў-палярнікаў. Адчуваецца, што такія працы, як падарожжы Нансена, Амундсена, прапрацованы дасканала, і ўвесь вопыт, прыгодны для папанінскай экспедыцыі, скарыстан да канца.

Але Іван Дзмітрыевіч Папанін — зусім не пераймальнік. Ён — таленавіты прадаўжальнік слаўных сваіх папярэднікаў. Ён — звяно ў ланцугу такіх імён, як Ф. Нансен, Р. Амундсен, В. Стэфансон, Б. Седоў, О. Шмідт.

Папанінскі дрэйф, папанінская крыга, папанінскі лагер, папанінская чацвёрка, героі-папанінцы, папанінская банка...—гэтыя словы вядомы ўсяму культурнаму чалавецтву.

Палярны вопыт І. Д. Папаніна накапляўся на працягу раду год у самых розных умовах Арктыкі. Спачатку гэта была работа загадчыкам поштай на ледаколе «Малыгин», які павінен быў абмяняцца поштай з дырыжаблем у архіпелагу Франца-Іосіфа. Потым зімоўка ў бухце Ціхай у другі міжнародны палярны год (1932—33). У той год зімоўка ў бухце Ціхай была лепшаю з усіх зімовак у Арктыцы па выніках навуковых і іншых работ. Кіраваў ёю Іван Дзмітрыевіч Папанін.

Адным з супрацоўнікаў (паміж іншым—усе супрацоўнікі былі прэміраваны каштоўнымі прэміямі) быў астраном-комсамолец Жэня Фёдараў.

Далей, і тав. Папанін і тав. Фёдараў зімавалі на палярнай станцыі «Мыс Челюскин». Работа абодвух таварышоў за гэты перыяд таксама ацэнена высока.

Эрнст Тэодаравіч Крэнкель быў радыстам на тым самым дырыжаблі, які праз т. Папаніна абмяняўся поштай з ледаколам «Малыгин». Гэтай рабоце т. Крэнкеля папярэджваў рад зімовак на Новай Зямлі і ў архіпелагу Зямлі Франца-Іосіфа.

І тав. Крэнкель і тав. Шыршоў П. П., разам з О. Ю. Шмідтам, прарабілі дзве гістарычныя экспедыцыі на «Сибирякове» і «Челюскине». Абодва яны ўжо на практыцы ведалі, што такое лёдавы дрэйф.

Такім чынам, папанінская чацвёрка аб'яднала вялікі арганізацыйны, навуковы і тэхнічны палярны вопыт.

Роальд Амундсен, характарызуючы свайго шматразовага спадарожніка, вучонага Х. У. Свердрупа, гаварыў пра яго: «Ад рання да ночы быў ён за работай і ніколі не шкадаваў сябе». Яшчэ ў большай ступені гэта адносіцца да нашай слаўнай чацвёркі.

Рыхтуючыся да дрэйфу, гідрабіёлаг П. П. Шыршоў грунтоўна, на працягу раду месяцаў на практыцы і ў тэорыі вывучае медыцыну: хірургію, тэрапію і т. д.

Астраном і магнітолаг тав. Фёдараў вывучае радыётэхніку, прыём і перадачу па радыё па азбуцы Марзе.

Тт. Папанін і Крэнкель вывучаюць метэаралогію ў чэлюскінца тав. Комава Н. Н. — выдатнейшага метэаралога.

Словам, кожны з чатырох, апрача таго, што ён асабіста ведаў тое, што ад яго патрабуецца ў дрэйфе, вучыўся яшчэ і яшчэ.

Здзіўляючая прагнасць да ведаў, заўсёды характарызаваўшая выдатнейшых палярных даследчыкаў!

Той-жа Р. Амундсен у свой час пісаў: «Для добра абсталяванай навуковай экспедыцыі лішні год прабывання ў ільдах прадстаўляецца вельмі пажаданым».

Правільнасць гэтай мыслі бліскуча прадэманстравалі папанінцы. Яны-ж ніяк не спяшаліся злезці са сваёй крыгі, нават пасля таго, як яна значна зменшылася.

Навуковыя вынікі папанінскай экспедыцыі, бясспрэчна, маюць сусветнае значэнне. На гэтым сыходзяцца ўсе сусветныя навуковыя аўтарытэты.

Аб канчатковых навуковых вывадах можна будзе гаварыць, зразумела, толькі пасля глыбокай апрацоўкі здабытых на крызе навуковых матэрыялаў. Пакуль трэба гаварыць толькі аб нямногім, і то толькі папярэдне. Бо сам размах навуковых работ папанінскай чацвёркі быў надзвычай вялікі.

Характар глыбінь Паўночнага Ледавітага акіяна;

характар і кірунак цячэнняў у раёне Паўночнага полюса;

сіла земнага цяжару ў раёне полюса;

надвор'е ў тым-жа раёне;

велічыня магнітнага адхілення — там-жа;

характар палярных зіянняў;

арганічнае жыццё Цэнтральнага палярнага басейна...

Такі, далёка няпоўны, спіс тэм, над якімі дзевяць месяцаў працавалі папанінцы.

Хаця абломкі карабля амерыканскай экспедыцыі «Жанеты», раздаўленага на паўночны захад ад вострава Врангеля, былі знойдзены ў Грэнландыі, што выклікала думку Нансена аб наяўнасці цячэння ад берагоў Сібіры праз полюс у Атлантыку; хаця правільнасць гэтага Нансен бліскуча пацвердзіў дрэйфам свайго «Фрама», — тым не менш існавала меркаванне, што ў раёне самога полюса існуе цячэнне, па характару падобнае на спіраль.

Дрэйф папанінскай крыгі даказаў, што гэтая думка зусім памылковая.

Як вядома, першы і адзіны, хто да папанінцаў вымяраў глыбіню ў раёне полюса, быў Р. Піры. Вядома таксама, што ў Піры не хапала лотліня*), і дна ён не дастаў. Так што першае навуковае слова ў гэтым пытанні сказана папанінцамі. Іхныя вымярэнні паказалі, што глыбіня Паўночнага Ледавітага акіяна вылічваецца трыма і больш кілометрамі.

Вядома, што Ф. Нансен, прабаваўшы з «Фрама», які дрэйфаваў на поўдзень ад Паўночнага полюса, дасягнуць полюса пры дапамозе сабачай вупражкі, і дасягнуўшы амаль 87 градусаў паўночнай шыраты, даказваў, што ў водах і на ільду ў Цэнтральным палярным басейне няма жыцця.

Назіранні папанінцаў самым рашучым чынам абверглі гэту, бясспрэчна, памылковую думку Нансена. І ў вадзе, і на ільду жыццё ішло і ідзе. І тут хутчэй праў вядомы палярны даследчык, зараз старык — Вільямур Стэфансон, які на працягу цэлых пяці год даказваў на практыцы, што ў Арктыцы пры наяўнасці зброі і боепрыпасаў — не толькі на самых паўночных астравах (г. зн. на сухазем'і), але і на плывучым ільду ў любым раёне можна пражыць неабмежаваную колькасць год.

Наш народ высока апаніў подзвіг чацвёркі багатыроў; ён выбраў кожнага з іх дэпутатам у Вярхоўны Совет СССР.

Урад узнагародзіў іх ордэнамі, а Івана Дзмітрыевіча Папаніна ўзнагародзіў званнем Героя Совецкага Саюза.

Перамога экспедыцыі на Паўночны полюс на чале з О. Ю. Шмідтам, перамога папанінцаў — усё гэта, зразумела, не выпадкова. Вопліскі ўсіх чэсных людзей ва ўсім свеце па адрасу совецкіх лётчыкаў, вучоных і маракоў — не выпадковасць.

На прыкладзе папанінскай эпапеі асабліва наглядна паказана, што СССР — радзіма герояў, што наша краіна ажыццяўляе самыя смелыя, самыя прагрэсіўныя ідэі чалавецтва.

*) Прылады для вымярэння глыбінь.

СЁННЯ—67-я ГАДАВІНА ПАРЫЖСКАЙ КОМУНЫ

ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНАЯ САЛІДАРНАСЦЬ

Жывучы радасна і шчасліва, ні адзін совецкі грамадзянін ніколі не забывае аб братах па класу, працоўных, якія знаходзяцца яшчэ пад гнётам капітала, аб геравічных сынах іспанскага і кітайскага народаў, якія змагаюцца з крывавым фашызмам за сваю свабоду і незалежнасць.

Скрозь і ўсюды працоўныя БССР памятаюць і выконваюць свой інтэрнацыянальны абавязак. З велізарнай колькасці яркіх фактаў і прыкладаў спынімся толькі на паасобных. Ячэйка Мопр Полацкага паравознага дэпо налічвае 222 чалавекі, у тым ліку 100 хатніх гаспадынь. Часта мопраўцы збіраюцца разам, каб паслухаць гутарку або пачытаць матэрыялы аб жыцці і барацьбе зарубежных братоў па класу. На адным з такіх сходаў зарадзілася ідэя аб перапісцы з палітзняволенымі Лукішскай турмы (Польшча). Пісьмы заўсёды абмяркоўваюцца разам.

Гонар дэпо — гэта стаханаўскі паравоз, які носіць імя правадыра германскага пролетарыята Эрнста Тэльмана.

Нядаўна віцебскую панчошна-трыкатажную фабрыку «Кім» наведаў іспанскі рэвалюцыйны дзеяч Ісідора Асеведа. Выключна цёплай і прыязнай была сустрэча калектыва фабрыкі і мопраўцаў з гэтым барацьбітом за справу іспанскага народа. Пасля яго ад'езду рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі фабрыкі адлічылі з сваёй зарплаты ў фонд дапамогі іспанскаму і кітайскаму народу 26 тысяч рублёў, а мопраўская арганізацыя вырасла ў некалькі разоў.

Калгаснікі калгаса «Прагрэс», Нараўлянскага раёна, часта збіраюцца, каб паслухаць гутарку аб геравічнай барацьбе іспанскага народа супроць фашыстаў, пачытаць артыкулы з журнала «Интернациональный маяк». Калгаснікі-мопраўцы сістэматычна перапісваюцца з палітзняволенымі Літвы. У гэты-ж час на другім канцы нашай рэспублікі ў калгасе «Чырвоная Армія», Заслаўскага раёна, азнаёміўшыся з цяжкім жыццём працоўных капіталістычных краін, калгаснікі рашаюць арганізаваць у сябе мопраўскую ячэйку.

Любоў і салідарнасць працоўных нашай краіны да вязняў фашысцкіх турмаў з'яўляецца асабліва чуллівай. Эрнст Тэльман, які пакутуе ў засценках фашысцкай Германіі, з'яўляецца ганаровым калгаснікам раду калгасаў Мазырскага, Ельскага і іншых раёнаў нашай рэспублікі. Яго партрэты можна знайсці не толькі ў мопраўскіх кутках, але і ў хатах калгаснікаў. Эрнст Тэльман — ганаровы калгаснік калгаса «Чырвоная зорка», Кішчына-Слабодскага сельсовета, Барысаўскага раёна. За 1937 год на яго працоўную кніжку калгаснікі налічылі 350 працадзён.

Імя Эрнста Тэльмана — нястомнага барацьбіта за справу працоўных — натхняе рабочых на новыя вытворчыя перамогі. Лепшая брыгада менскага цагельнага завода № 1 носіць імя Тэльмана. Стаханаўскія брыгады на віцебскім станкабудаўнічым заводзе імя Кірава і на Гомсельмашы носяць імя Тэльмана і з'яўляюцца суцэльнымі мопраўскімі брыгадамі. Калі праводзілася сталінская дэкада стаханаўскіх рэкордаў, мопраўская брыгада дрэваапрацоўчага цэха Гомсельмаша давала асабліва высокія паказальнікі прадукцыйнасці працы.

Маральнае і матэрыяльнае падтрыманне працоўных нашай краіны братам па класу моцна пераплятаецца ва ўсёй інтэрнацыянальнай рабоце на прадпрыемствах, калгасах і ўстановах нашай рэспублікі. Вядома, што рабочыя бабруйскага дрэваапрацоўчага камбіната паслалі інтэрнацыянальным дзіцячым дамам зробленую рукамі рабочых мэблю. Менскі дрэваапрацоўчы завод імя Молатава зрабіў школьнае абсталяванне для інтэрнацыянальных дзіцячых дамоў.

Усё гэта паказвае, наколькі высокае пачуццё пролетарскага інтэрнацыяналізма ў працоўных нашай соцыялістычнай радзімы. Любоў і сімпатыі працоўных СССР да братоў па класу — працоўных капіталістычных краін магутнай хваляй праходзіць праз граніцы, лясы і горы і падбадзёрвае іх у барацьбе са сваімі прыгнятальнікамі.

Н. ГАРНЫ.

МОПРАЎЦЫ

600 рабочых і работніц менскага скурзавода «Большэвік» з'яўляюцца членамі МОПРа. Гэта—велізарная большасць працуючых. У цэнтры работы мопраўскай арганізацыі — выхаванне рабочых у духу пролетарскага інтэрнацыяналізма. Агітатары, актыўныя члены МОПРа тт. Ароцкер, Міскін, Каган, Гладкоў і інш. праводзяць у цэхах інтэрнацыянальныя гутаркі. Яны падрабязна расказваюць рабочым аб геравічнай барацьбе іспанскага і кітайскага народаў, чытаюць пісьмы палітзняволеных рэвалюцыянераў з турмаў фашысцкай Польшчы, фашысцкай Германіі, з тэрыторыі, занятай фашысцкімі мяцежнікамі ў Іспаніі, са Злучаных Штатаў Амерыкі і іншых зарубежных краін.

Мопраўская арганізацыя з кожным днём узмацняе збор сродкаў на падтрымку вязняў фашызма. Фінплан па аказанню дапамогі палітзняволеным і іх сем'ям за 1937 год мы выканалі на 170 проц. і за першы квартал 1938 года — на 100 проц. Пераслана на карысць зарубежных барацьбітоў-рэвалюцыянераў за 1937 год і тры месяцы 1938 года каля двух тысяч рублёў.

У мінулым годзе рабочыя і работніцы нашага завода аднадушна пастанавілі адлічваць 1 проц. свайго заработку ў карысць геравічнага іспанскага народа да поўнай яго перамогі над фашысцкімі мяцежнікамі і германа-італьянскімі інтэрвентамі. 8 сакавіка — у дзень Міжнароднага комуністычнага жаночага дня — работніцы завода адпрацавалі па 2 лішнія гадзіны ў карысць іспанскіх дзяцей.

У дзень 67-й гадавіны Парыжскай Комуны, у дзень МОПРа мы, памятаючы мудрыя ўказанні вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна, абяцаем, што прымем усе меры да таго, каб яшчэ больш узмацніць інтэрнацыянальную работу на нашым прадпрыемстве, наладзіць інтэрнацыянальную сувязь з зарубежнымі барацьбітамі за вялікую справу Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна.

Я. Т. ШПАРБЕРГ,
старшыня ячэйкі МОПР менскага скурзавода «Большэвік».

Агалашэнне Парыжскай Комуны

УЗБРОЕНЫЯ СІЛЫ ПАРЫЖСКАЙ КОМУНЫ

67 год назад геравічны пролетарыят Парыжа ўпершыню ў гісторыі ўзяў уладу ў свае рукі, стварыўшы правобраз пролетарскай дзяржавы — Комуну. Комуна разбіла стары буржуазны дзяржаўны апарат, ліквідавала старую армію і арганізавала свае ўзброеныя сілы, нацыянальную гвардыю, складаўшуюся ў пераважнай большасці з рабочых.

Спачатку камплектаванне нацыянальнай гвардыі было на добраахвотнай аснове. Пазней Комуна ўвяла абавязковую ваенную службу, таму што атрады добраахвотнага тыпу не задавальвалі патрабаванняў абароны.

Роты і батальёны арміі рэвалюцыйнага Парыжа складаліся з суседзяў, таварышаў па майстэрні, жыхароў адной вуліцы, аднаго дома.

Нацыянальная гвардыя складалася з усіх родаў войск таго часу: пяхоты, конніцы, артылерыі, інжынерных часцей, бронепаяздоў, рачнога флота. Пяхота складала пераважную частку ўсёй нацыянальнай гвардыі — каля 200 батальёнаў. У артылерыі Комуна мела 1.740 гармат і 1.100 мітральез, але з прычыны адсутнасці артылерыйскіх кадраў было скарыстана ўсяго 320 гармат, г. зн., прыкладна, каля $^1/_5$ усёй наяўнасці гармат. З спісачнага складу артылерыстаў (2.500) у наяўнасці было не больш 500 чал. Кваліфікаванага камсастава — 2 афіцэры-артылерысты.

Зусім не скарыстоўвалася дальнабойная артылерыя, таксама з-за адсутнасці вопытнага камсастава. У Комуне было 5 бронепаяздоў, адыграўшых пры наяўнасці кругавой чыгункі вялікую ролю ў абароне Парыжа. Рачная флатылія на р. Сене мела плывучую браняносную батарэю, 5 кананерскіх лодак, 6 крытых узброеных параходаў-кацераў.

Колькасны склад нацыянальнай гвардыі Парыжскай Комуны быў, прыкладна, 50—60 тысяч байцоў. У распараджэнні Комуны была невялікая група ваенных спецыялістаў старой арміі (Росель, Люльe, Ветцэль і інш.) і частка таленавітых ваенных спецыялістаў з ліку палітычных эмігрантаў (Дамброўскі, Врублеўскі, Ля-Сесілія, Разваdoўскі і інш.). Для стварэння кадраў камсастава, добра абучанага ваеннай справе, у Комуны не было часу. Камсастаў выбіраўся самымі гвардзейцамі з ліку адданых рабочых. Праз два месяцы Комуна стварыла інстытут грамадзянскіх камісараў у арміі, але асобай ролі гэты інстытут, з прычыны спазнення арганізацыі яго, не адыграў.

Апарат ваеннага кіравання — найбольш слабы ўчастак ваеннай арганізацыі Комуны.

Парыжская Комуна не здолела скарыстаць усе ўмовы для стварэння добрага апарата кіравання з-за адсутнасці адзінай пролетарскай партыі.

Лепшыя генералы Комуны: Дамброўскі, Дзюваль прапаноўвалі ЦК нацыянальнай гвардыі: «Спрэчкі паміж вамі і версальцамі могуць быць вырашаны не інакш, як зброяй. Атакуючы-ж версальцаў неадкладна, вы будзеце гаспадарамі становішча». Гэтага кіраўніцтва нацыянальнай гвардыі не зрабіла.

Т'ер сабраў шматлікія сілы, немцы адпусцілі 100 тысяч французскіх салдат з палону. 2 красавіка Т'ер перайшоў у наступленне. 21 мая паў Монмартр — гэты ключ да абароны Парыжа.

28 мая Парыж быў узят. Геравічная Комуна пала. Парыж быў ператвораны ў бойню. Перамога версальцаў у Парыжы была вынікам велізарнай перавагі іх у сілах, колькасна і тэхнічна. Ваенны вопыт Парыжскай Комуны, не гледзячы на дапушчаныя памылкі, з'яўляецца найвялікшым здабыткам рэвалюцыйнага руху.

Комуна ўпершыню стварыла сваю пролетарскую ваенную сістэму, сваё ваеннае майстэрства, майстэрства ўзброенага паўстання пролетарыята ў масавым маштабе.

Парыжская Комуна стварыла ў зародышы вышэйшы тып дзяржавы, зачатак совецкай улады.

Вопыт рэвалюцыйнай узброенай барацьбы парыжскіх пролетарыяў не страціў значэння і да гэтага часу. Вопыт комунараў будзе прымяняцца ў баях супроць фашызма, у баях за дыктатуру пролетарыята ва ўсім свеце.

Капітан М. БАБКІН.

КАР'ЕРА ЦЕЦЁРКІНА

Запытайце вы ў Круглым ў любога комуніста і комсамольца пра т. Цецёркіна і вам скажуць: — Цецёркіна! ведаем! Ды гэта-ж наш былы сакратар райкома комсамола, якога з трэскам правалілі на выбарах райкома партыі і комсамола.

Не выбіраць-жа Цецёркіна на кіруючую партыйную і комсамольскую работу, калі ён на працягу больш двух год сваёй сакратарскай работы ў комсамоле не апраўдаў сябе, трымаў сябе высокамерна, быў грубым, падбіраў у актыў людзей сумніцельных. Усякае пярэчанне, справядлівую крытыку з боку комсамольцаў ён не пераварваў, супроць гэтага ён заўсёды апалчаўся сваім зычным голасам.

Не паказваў ён і тых большэвіцкіх якасцей, якія павінен мець комуніст у асабістым жыцці. Не да твару комуністу — сакратару райкома комсамола — напівацца да страты прытомнасці, біцца з брыгадзірам мясцовага калгаса, а потым, як збянтэжаны, бегчы ў міліцыю і п'яненькім, плаксівым голасам крычаць: «Я — сакратар райкома, на мяне нападаюць, мяне не абараняюць», а потым з памутнеўшым поглядам кідаць свой партбілет на стол дзяжурнага міліцыянера.

Аб усім гэтым комуністы і комсамольцы гаварылі на перавыбарчых сходах летам 1937 года. Цецёркін быў забалатыраван у склад райкома партыі, а пазней і ў склад райкома комсамола.

Цецёркіна вылучылі на работу ў райсовет Асоавіяхіма. Дзейнасць яго была там... акуратна атрымаць належачую пенсію.

Справядлівая крытыка аказалася не па нутру Цецёркіну. Затаіўшы злабу супроць усіх яго крытыкаваўшых, ён замест работы ў Асоавіяхіме, займаецца тым, што старанна і клапатліва пачынае раскопваць усе плёткі і склокі, пачынае капацца ў біяграфіях чэсных комуністаў і іх сваякоў.

Спекуляцыяй на пільнасці ён стараецца нажыць сабе капітал, адцягнуць увагу ад сваіх уласных памылак. І трэба сказаць, робіць ён гэта не без поспеху. Пускаецца ў ход версія, што, моў, Цецёркіна не выбралі ў райком таму, што супроць яго выступалі зараз выкрытыя ворагі народа, хоць на самай справе Цецёркін жыў з імі мірна і ніякіх спроб да іх выкрыцця, — хоць і працаваў з імі некалькі год, — не рабіў.

Але знайшліся людзі, якія паверылі гэтай версіі. У ліку іх, як не дзіўна, аказаўся інструктар ЦК КП(б)Б тав. Калбасаў, які, не раскусіўшы як след Цецёркіна, паверыў гэтай версіі і настойліва рэкамендуе раённаму партыйнаму сходу выбраць яго ў склад райкома, дзе яго выбіраюць другім сакратаром.

Кідальнік коп'яў, прабраўшыся ў партыйны апарат, абрушваецца на ўсіх і ўся, стварае лішнюю падазронасць і няўпэўненасць у партыйных радах. Пад яго уплыў хутка трапляе новы чалавек у раёне — першы сакратар РК КП(б)Б тав. Гунькоў.

На сакратара райкома комсамола, маладога, энергічнага члена партыі, сына патомственага пролетарыя тав. Ісаковіча, пасля таго, калі ён тры разы выступаў на партсходзе супроць кандыдатуры тав. Цецёркіна ў склад райкома, хутка мабілізуецца матэрыял, прад'яўляецца яму рад «сур'ёзных» абвінавачанняў у сувязі з ворагамі народа, і яго выключаюць з партыі.

Прычым ні па аднаму пункту абвінавачання няма доказаў. Усе абвінавачанні пабудаваны на меркаваннях накшталт:

— Ісаковіча бачылі хадзіўшым на вуліцы з такім-та, які аказаўся потым ворагам народа. Ісаковіч у яго ўзяў бензін для паездкі на станцыю.

— Ісаковіч засмеціў комсамольскую арганізацыю (гэта за пяць месяцаў яго сакратарства ў райкоме!).

Па матэрыялах інструктара ЦК ЛКСМБ тав. Шыфрына, які ўвёў у заблуджэнне членаў бюро ЦК ЛКСМБ, Ісаковіча за сувязь з ворагамі народа, за неачышчэнне комсамольскай арганізацыі выключаюць з комсамола і знімаюць з работы.

Пры актыўным удзеле Цецёркіна, райкомам выключаецца з партыі тав. Гіндзіна, маладая дзяўчына, кандыдат партыі з 1931 года, загадчык аддзелам піянераў райкома комсамола. Ей таксама прад'яўляецца абвінавачанне ў сувязях з ворагам народа, у разгалашэнні партыйнай тайны.

У чым сувязь? дзе, калі разгалашала партыйныя тайны? — пра гэта ў райкоме і дагэтуль няма матэрыялаў.

Перастрахоўшчыкі неадкладна знімаюць Гіндзіну з работы. Дзяўчына ходзіць у райком, райвыканком, каб далі ёй работу, але адусюль ад яе адмахваюцца. Старшыня РВК тав. Коршыкаў грозна заяўляе: «Для ворагаў народа мы работы не даем».

Наогул у Круглым ачарніць чалавека, даць яму клічку «ворага народа» не прадстаўляе труднасцей. Гэта робіцца вельмі лёгка. З трыбуны настаўніцкай канферэнцыі гэты-ж Цецёркін зычным голасам абвясціў: Гіндзіна — гэта вораг народа.

Правакацыйна-паклёпніцкую работу праводзіў Цецёркін і ў комсамоле. Ен пачкамі чарніў комсамольцаў, сеяў падазронасць у радах комсамола. Са схода актыва комсамола ў студзені месяцы г. г., пры актыўным удзеле Цецёркіна і інструктара ЦК ЛКСМБ тав. Шыфрына, было выведзена 9 комсамольцаў, як «не заслугоўваючых палітычнага давер'я». Амаль што ўсім ім было прад'яўлена абвінавачанне ў сувязях з ворагамі народа. Між тым, чатыры таварышы з выведзеных са схода актыва і зараз з'яўляюцца членамі комсамола, і абсалютна ніякіх падстаў няма для таго, каб ставіць пытанне аб іх прабыванні ў комсамоле. Што-ж датычыць астатніх, дык у адносінах асобных таварышоў, выключаных з комсамола, зараз паўторна разглядаецца пытанне на прадмет іх аднаўлення ў комсамоле, як няправільна выключаных.

Ганьбячы ўсіх, славячыся няўмольным выкрывальнікам, кар'ерыст і паклёпнік Цецёркін і дагэтуль жыве сабе ў Круглым на пасту другога сакратара райкома партыі.

А ў членаў райкома, першага сакратара тав. Гунькова духу не хапае, каб выкрыць Цецёркіна.

За апошнія годы ў Круглянскай парторганізацыі было выключана больш 50 проц. комуністаў. Сярод выключаных ёсць да канца адданыя партыі людзі. Не гледзячы на неаднаразовыя ўказанні партыі аб чулым індывідуальным падыходзе пры вырашэнні пытання аб членах партыі, нават не гледзячы на рашэнне студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), раённы камітэт партыі па-большэвіцку не ўзяўся за выпраўленне дапушчаных памылак. Наадварот — у Круглым і зараз праяўляюцца недапушчальная ўпартасць і злачынна-лёгкадумныя адносіны да лёсу членаў партыі.

Г. ВЯРХОЎСКІ.

ПАРЫЖСКАЯ КОМУНА

Кожны год совецкі народ, пролетарыі ўсяго свету адзначаюць слаўны дзень Парыжскай Комуны 1871 года — гэту гістарычную веху на шляху геравічнай барацьбы рабочага класа супроць буржуазіі за сваё вызваленне. Дзень Парыжскай Комуны — баявы дзень міжнароднай салідарнасці ўсіх працоўных, дзень згуртавання перадавога, прагрэсіўнага чалавецтва на барацьбу супроць фашысцкіх забойцаў, смяротных ворагаў дэмакратыі і культуры, падпальшчыкаў вайны. Гэта яны, сучасныя Т'еры і Галіфе, грабяць чужыя землі, разбураюць гарады і сёлы, забіваюць сотні тысяч людзей, скідваюць бомбы на нявінных дзяцей, старыкоў, жанчын. Толькі гэтымі днямі германскія фашысты — варвары XX века, пакінуўшыя далёка ззаду сябе прускіх мілітарыстаў—інтэрвентаў Парыжскай Комуны, — на працягу 24 гадзін захапілі адну з незалежных дзяржаў Еўропы — Аўстрыю. Увесь свет убачыў, што значыць нястрымная фашысцкая агрэсія!

На ўроках Парыжскай Комуны, на гісторыі вялікай соцыялістычнай рэвалюцыі ў СССР, увасобіўшай ідэалы парыжскіх комунараў, ідэалы перадавога чалавецтва, — вучацца ў нашы дні працоўныя ўсяго свету справе свяшчэннай барацьбы супроць капітала, супроць фашызма. «Справа Комуны — гэта справа соцыяльнай рэвалюцыі, справа поўнага палітычнага і эканамічнага вызвалення працоўных, гэта справа сусветнага пролетарыята. І ў гэтым сэнсе яна бессмяротна» (В. І. Ленін. Творы, т. XV, стар. 160).

Парыжская Комуна была «Першай, слаўнай, геравічнай, але ўсё-ж беспаспяховай спробай пролетарыята павярнуць гісторыю супроць капіталізма» (І. Сталін. «Пытанні ленінізма», стар. 203, выданне 10-е).

Прадцеча совецкай улады Парыжская Комуна была першым вопытам дыктатуры пролетарыята, упершыню ў гісторыі заваяваўшага ўладу. Совецкая рэспубліка аказалася «...Той іскомай і знойдзенай, нарэшце, палітычнай формай, у рамках якой павінна быць зроблена эканамічнае вызваленне пролетарыята, поўная перамога соцыялізма.

Парыжская Комуна была зародышам гэтай формы. Совецкая ўлада з'яўляецца яе развіццём і завяршэннем» (І. Сталін. «Пытанні ленінізма», стар. 33, выданне 10-е).

У дзень Парыжскай Комуны народы Совецкага Саюза з пачуццём радасці і гордасці адзначаюць вялікія перамогі партыі Леніна—Сталіна, высока ўзняўшай сцяг пераможнага соцыялізма. Вось калі на практыцы ўпершыню ў гісторыі чалавецтва ажыццёўлена сапраўдная дэмакратыя, створан лад, пры якім няма капіталістаў, памешчыкаў, кулакоў, няма эксплаатацыі чалавека чалавекам. Пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі, пад абаронай доблеснай Чырвонай Арміі, пры нясыпнай пільнасці нашых органаў дзяржаўнай безапаснасці шчасліва жыве і прэўспявае вялікая сям'я народаў СССР. Совецкі Саюз, як маяк у бушуючым моры фашысцкага варварства і мракабесся, указвае працоўным усяго свету адзіна правільны выхад з капіталістычнага рабства і прыгнечання.

Вопыт Парыжскай Комуны быў улічан Ленiным і Сталіным пры падрыхтоўцы і правядзенні Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

За 72 дні свайго існавання парыжскія комунары паспелі зрабіць нямала. Комуна знішчыла пастаяннае войска і паліцыю, замяніла іх узброеным народам. Гэта было адно з важнейшых мерапрыемстваў, накіраваных на злом старой дзяржаўнай машыны і стварэнне новай. «Парыжская Комуна, — пісаў Ленін у пачатку 1918 года ў сваім славутым артыкуле «Як арганізаваць спаборніцтва?», — паказала вялікі ўзор спалучэння пачыну, самастойнасці, свабоды руху, энергіі размаху знізу — і добраахвотнага, чуждага шаблонаў цэнтралізма». (В. І. Ленін. Творы, т. XXII, стар. 66).

Парыжская Комуна дэкрэтавала аддзяленне царквы ад дзяржавы, увяла бясплатнае абучэнне, устанавіла выбарнасць усіх чыноўнікаў. У эканамічнай галіне Комуна правяла рад мерапрыемстваў, накіраваных на паляпшэнне матэрыяльнага становішча рабочых. Было забаронена накладанне штрафаў на рабочых, анулявана дзевяцімесячная запазычанасць па кватэрнай плаце і інш.

Але ў сілу раду прычын унутранага і міжнароднага характару Парыжскай Комуне не ўдалося вырашыць стаяўшыя перад ёю вялікія гістарычныя задачы. Рабочы клас СССР пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна не паўтарыў памылак Комуны. Вось галоўныя з гэтых памылак Комуны:

Французскі рабочы клас у 1871 годзе не меў рэвалюцыйнай партыі пролетарыята. Наяўнасць большэвіцкай партыі, створанай, выпеставанай Леніным і Сталіным, забяспечыла поспех Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Парыжская Комуна была ізаляванай у краіне. Яна не магла звязацца з рабочымі іншых гарадоў. Яна толькі імкнулася прыцягнуць на свой бок сялян, але гэта ёй не ўдалося. Саюз рабочага класа з сялянствам быў устаноўлен у СССР. Велікі аказаліся плады гэтага саюза, прывёўшага да заваявання соцыялізма.

Лібералізм, вялікадушша праяўляла Парыжская Комуна да сваіх класавых ворагаў, і гэта адсутнасць неабходнай рэвалюцыйнай пільнасці мела ракавыя вынікі для яе.

У дні Комуны Парыж кішэў шпіёнамі, правакатарамі, дыверсантамі, сабатажнікамі, здраджваўшымі і прадаваўшымі справу рэвалюцыі, але Комуна праявіла бясклопатнасць, і агенты, засланыя версальцамі і інтэрвентамі, беспакарана тварылі сваю чорную справу.

«Раззброіць рэвалюцыю, не маючы ніякіх гарантый на тое, што ворагі рэвалюцыі будуць раззброены, — ну, хіба гэта не глупства, хіба гэта не злачынства супроць рабочага класа! Не, таварышы, мы не хочам паўтараць памылак парыжскіх комунараў. Парыжскія комунары былі вельмі мяккімі ў адносінах да версальцаў, за што іх з поўнай падставай ругаў у свой час Маркс». (І. Сталін. «Пытанні ленінізма», стар. 313, выд. 9-е). Так адказаў таварыш Сталін у 1927 годзе замежным рабочым дэлегатам, задаўшым яму пытанне, ці не пара скасаваць совецкія карныя органы.

К. Маркс не спыняў настайваць на энергічнай і арганізаванай барацьбе. Ен заклікаў да пільнасці, ён папярэджваў аб хітрасці, двурушніцтве і вераломстве ворага. 11 мая, за некалькі дзён да катастрофы, Марксу ўдалося пераслаць Комуне даныя аб тайным дагаворы паміж Бісмаркам і версальцамі. 13 мая Маркс пісаў комунарам — Варлену і Франкелю (членам Інтэрнацыянала) аб тым, што не позна наверстаць упушчаны час.

А 21 мая версальцы ўжо ўварваліся ў Парыж. Азвярэлыя бандыты на працягу тыдня рабілі лютую расправу над комунарамі. 28 мая версальскія галаварэзы знішчылі апошнія атрады нацыянальнай гвардыі на могілках Пер-Лашэз. Каля 30 тысяч чалавек было забіта ў баях, каля 45 тысяч арыштавана, і многія з іх потым пакараны, тысячы асуджаны ў турмы, на катаргу. Насельніцтва Парыжа зменшылася за гэты крывавы тыдзень амаль на 100 тысяч чалавек! Ланцужныя псы асцервянелай буржуазіі — Т'ер, Галіфе, Мак-Магон і іншыя люта, жорстка расправіляліся з рабочымі, забіваючы жанчын і дзяцей.

Яшчэ з большай жорсткасцю праводзяць крывавы тэрор сучасныя фашысцкія каты. Страшэнныя катаванні, масавыя арышты, нечалавечыя здзекі,— усё гэта робіць фашызм, каб задушыць рабочы рух.

Вось красамоўныя лічбы: з 1925 па 1935 гг. уключна ў капіталістычных і каланіяльных краінах налічвалася (па даных выканкома МОПР) 12.948.407 афяр белага тэрора. Гэта лічба ўключае забітых, раненых і асуджаных буржуазна-памешчыцкімі судамі. За 1936—37 год колькасць афяр фашысцкага тэрора рэзка павялічылася. Іменна за гэтыя годы — крывавай вайны японскай ваеншчыны ў Кітаі, італьянскіх фашыстаў у Абісініі, фашысцкіх інтэрвентаў у Іспаніі—крывавыя каты пераўзышлі «подвігі» інквізітараў усіх краін і ўсіх часоў.

Хіба не характэрны факт, які прыводзіць буржуазная японская газета «Ніці-Ніці»! Газета паведамляе аб тым, што два японскія афіцэры ішлі адзін з адным у заклад: хто з іх першы заб'е 100 кітайцаў. 10 снежня 1937 года, паведамляе далей газета, абодва афіцэры сустрэліся каля грабніцы Сун-Ят-Сена «з японскімі мечамі ў руках». Лейтэнант Нода сказаў: «Я забіў 105, а ты колькі прыкончыў?» — «Я забіў 106»,— адказаў яму Мукаі. Затым абодва афіцэры разрагаталіся, і, паколькі нельга было ўстанавіць, хто з іх першым забіў сто чалавек, вырашылі прадаўжаць гэта своеасаблівае спаборніцтва, пакуль адзін з іх не заб'е 150 кітайцаў...

За пяць год панавання Гітлера фашысцкія каты прыгаварылі (у круглых лічбах) 340 тысяч антыфашыстаў, прыкладна, да аднаго мільёна год катаржных работ і турэмнага зняволення, — так паведамляе дакумент, перададзены Лізе нацый у сувязі з пяцігоддзем гітлераўскай дыктатуры. Па даных таго-ж дакумента, у катаржных турмах і канцэнтрацыйных лагерах фашысцкай Германіі зараз знаходзіцца каля 220 тыс. мужчын і жанчын. Незлічоныя выпадкі забойстваў у турмах, расстрэлаў «пры спробе ўцячы».

У Польшчы па распараджэнню міністра юстыцыі Грабоўскага ў турмах уведзены катаванні; зняволеных жанчын у некаторых турмах трымаюць у халодных камерах голымі на працягу двух месяцаў. У турмах і канцлагерах, у засценках фашысцкіх заплечных спраў майстраў расце лік вар'яцтваў, самагубстваў.

У дзень Парыжскай Комуны працоўныя нашай соцыялістычнай радзімы і ўсяго свету дэманструюць сваю салідарнасць, сваю кроўную сувязь з антыфашысцкімі барацьбітамі. Дапамога афярам фашысцкага тэрора — святы абавязак усяго перадавога і прагрэсіўнага чалавецтва і адзін з магутных сродкаў у справе аб'яднання працоўных мас пад сцягам народнага антыфашысцкага фронта. Яшчэ больш будзем мацаваць МОПР — Міжнародную арганізацыю дапамогі барацьбітам рэвалюцыі!

Дзень 18 сакавіка мы сустракаем у напружанай міжнароднай абстаноўцы. Гэта дыктуе, з аднаго боку, неабходнасць далейшага, усямернага ўзмацнення абараназдольнасці СССР — бацькаўшчыны працоўных усяго свету і, з другога, — узмацненне інтэрнацыянальных пролетарскіх сувязей рабочага класа нашай краіны з рабочым класам буржуазных краін.

Фашысцкія падпальшчыкі вайны і іх прэзрэнная трацкісцка - бухарынская агентура прабавала нанесці ўдар нашай краіне, знішчыць яе вялікія заваяванні, аднавіць уладу капіталістаў. Страшэнныя, амярзіцельныя злачынствы гэтай банды шпіёнаў, дыверсантаў, шкоднікаў, забойцаў і правакатараў былі раскрыты на працэсе антысовецкага «права-трацкісцкага блока». Банда фашысцкіх катаў і здраднікаў, абагрыўшых свае рукі ў крыві лепшых сыноў совецкага народа, прадавала оптам і ў розніцу соцыялістычную радзіму замежным дзяржавам. Гэтыя гады, па сваёй подласці і каварству пераўзышоўшыя катаў Комуны — Т'ера і Галіфе — рыхтавалі нашай краіне ланцугі фашысцкага рабства.

Банда фашысцкіх разбойнікаў, на вялікую радасць совецкага народа і працоўных усяго свету, знішчана! Знішчэнне главароў трацкісцка-бухарынскай фашысцкай банды — буйная перамога нашай краіны ў барацьбе з сусветным фашызмам, гэта ўдар па падпальшчыках вайны. І ў гэтым — неацэнімая паслуга ўсяму міжнароднаму рабочаму руху.

Фашызм не можа прымірыцца з існаваннем Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік — гэтай ударнай брыгады міжнароднай пролетарскай рэвалюцыі. Фашызм не адмовіўся ад сваёй крывавай прагнасці, ён, запаліўшы пажар вайны ў Іспаніі, у Кітаі, рыхтуе новую сусветную бойню.

Зверствы і страшэнныя шаленствы фашызма — прызнак не сілы, а слабасці фашысцкай дыктатуры. Фашызм—лютая, але нетрывалая ўлада. На разгул фашысцкага тэрора, на правакацыі падпальшчыкаў вайны працоўныя ўсяго свету, совецкі народ адказваюць умацаваннем міжнароднай салідарнасці рабочага класа.

Шырацца рады антыфашыстаў ва ўсім свеце, расце рух народнага фронта супроць фашызма, за мір супроць вайны. Расце ўплыў комуністычных партый ва ўсіх краінах. Комуністычны Інтэрнацыянал—наследнік і прадаўжальнік справы І Інтэрнацыянала.

У дзень Парыжскай Комуны з краіны Советаў, навекі скінуўшай ярмо капіталістычнага гнёту, мы шлем наша палкае інтэрнацыянальнае прывітанне геравічнаму іспанскаму народу, мужнаму народу Кітая, якія адстайваюць сваю свабоду і незалежнасць ад фашысцкіх катаў і імперыялістычных захватчыкаў!

Совецкі народ шле баявое прывітанне ўсім антыфашысцкім барацьбітам — правадыру германскага рабочага класа тав. Тэльману, герою венгерскай комуны тав. Ракошы, самаадданаму барацьбіту за шчасце фінскага народа тав. Антыкайнену і ўсім геравічным барацьбітам за справу вызвалення рабочага класа ад гнёту капітала, фашызма!

А. СЕМЕНАЎ.

У НАРК[illegible]АМАЦЕ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ

17 сакавіка гэтаг[illegible]а года па просьбе нескаторых замежных [illegible]іх журналістаў народны камісар за[illegible]межных спраў тав. М. М. Літвінаў д[illegible] прадстаўнікоў замежнага др[illegible] якія знаходзяцца ў Маскве, [illegible] таксама прадстаўнікоў савецкага др[illegible]уку і выклаў ім пункт гледжання [illegible] ўраду СССР адносна міжнароднай сітуа[illegible]цыі, складыўшайся ў рэзультате новых [illegible] агрэсіі ў Еўропе.

Вы ўступных заў[illegible]вагах тав. Літвінаў указаў, што ён не [illegible]мае на мэце паведаміць прадстаўні[illegible] друку штонебудзь новае або [illegible] сенсацыйнае, бо знешняя палітыка [illegible] савецкага ўрада добра вядома і не [illegible]змянена, і савецкі ўрад не мае ніяк[illegible] падстаў перагля[illegible] сваю палітык[illegible]у міру, якая карыстаецца падтрым[illegible] усяго савецкага народа. Але з [illegible], дадаў тав. Літвінаў, пал[illegible]верджанне цвёрдасці і нязменнасці пал[illegible] [illegible]

[illegible] СССР, тав. Л[illegible] наступнае:

— Уступіўшы ў [illegible] Лігу нацый у мэтах арганізаванага [illegible] супрацоўніцтва з іншымі міралюбівымі [illegible] дзяржавамі, [illegible]

[illegible]

атрымалі ў зробленым ваенным уварванні ў Аўстрыю і гвалтоўным пазбаўленні аўстрыйскага народа яго палітычнай, эканамічнай і культурнай незалежнасці.

Калі выпадкі агрэсіі раней мелі месца на больш ці менш аддаленых ад Еўропы мацерыках, ці на ўскраіне Еўропы, дык, побач з інтарэсамі ахвяры агрэсіі, былі закрануты інтарэсы толькі некалькіх бліжэйшых краін, то на гэты раз гвалт зроблен у цэнтры Еўропы, стварыўшы несумненную небяспеку не толькі для цяпер мяжуючых з агрэсарам 11 краін, але і для ўсіх еўрапейскіх дзяржаў, і не толькі еўрапейскіх. [illegible]

[illegible]

У першую чаргу ўзнікае пагроза Чэхаславакіі, [illegible]

[illegible] польска-літоўскай граніцы.

[illegible]

міжнародная пасіўнасць і беспакаранасць агрэсіі ў адным выпадку фатальна пацягнуць за сабой паўтарэнне і памнажэнне такіх выпадкаў. Падзеі міжнароднага жыцця, на жаль, пацвярджаюць правільнасць гэтых пераспярог. Новае пацверджанне яны [illegible]

[illegible]коў друку, тав. Літвінаў наведаміў, што паўпрэдам СССР дадзена даручэнне давесці да ведама замежных урадаў пункт погляду ўрада СССР, як ён быў выкладзен у вышэйпададзенай заяве тав. Літвінава.

(БЕЛТА).

ТРЫВОЖНЫЯ НАСТРОІ Ў ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Не толькі шырокая грамадская думка, але і кіруючыя французскія колы ўстрывожаны стварыўшайся ў Еўропе абстаноўкай у сувязі з гітлераўскай анексіяй Аўстрыі, узмацненнем германаітальянскай інтэрвенцыі ў Іспаніі і пагрозай, навісшай над Чэхаславакіяй з боку гітлераўскай Германіі. Непакой выклікае і прадаўжаючаяся канцэнтрацыя італа-германскіх войск на іспанскай тэрыторыі, блізка ад французскіх граніц і ад французскіх камунікацыйных ліній. Указваюць, што шматлікія італьянскія і германскія дывізіі сканцэнтроўваюцца зараз у Іспаніі ля граніц правінцыі Лерыда. Гэтыя войскі ствараюць непасрэдную пагрозу бяспасці Францыі.

Агенцтва Гавас перадае:

«Французскі міністр замежных спраў Поль Бонкур, які меў учора гутарку з прэм'ерам Блюмам, пазней прыняў англійскага пасла. Затым Поль Бонкур разам з Блюмам прысутнічаў на пасяджэнні вышэйшага совета абароны. Гэтыя перагаворы, а таксама нарада совета абароны, былі прысвечаны ваеннаму становішчу ў Іспаніі. Наяўнасць у Іспаніі германскіх і італьянскіх часцей выклікае непакой французскага ўрада». Па словах агенцтва, гэта патрабуе ад французскага ўрада не толькі «сур'ёзнага вывучэння з пункту погляду дыпламатычнага, але і з пункту погляду абароны Францыі». Агенцтва Гавас дадае, што французскі ўрад паслаў у Барселону ваенныя судны.

Наследнік крывавага Т'ера

ПОЛЬСКА-ЛІТОЎСКІ КАНФЛІКТ

АНТЫЛІТОЎСКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ У ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Учора ў Варшаве, Львове, Беластоку, Навагрудку і іншых гарадах Польшчы былі арганізаваны антылітоўскія дэманстрацыі, якія прайшлі пад правакацыйнымі лозунгамі захвату Літвы Польшчай. У Львове дэманстранты неслі плакаты з надпісамі: «Далоў граніцы паміж Польшчай і Літвой», «Далоў сепаратысцкі ковенскі ўрад».

На мітынгу ў Львове прамоўцы адкрыта заклікалі да захвату Літвы. Адзін з прамоўцаў падкрэсліў, што «стварэнне польскай морскай базы ў Клайпедзе (Мемелі) з'яўляецца неабходным дапаўненнем да балтыйскай марской базы Польшчы ў Гдыні».

Адначасова з гэтай кампаніяй польскі друк узмацняе рэзкія напады на Літву і літоўскі ўрад.

Рад газет, спасылаючыся на замежныя крыніцы, паведамляе, што польскі ўрад звярнуўся да літоўскага ўрада з нотай, якая патрабуе неадкладнага аднаўлення дыпламатычных адносін з Польшчай і ўрэгулявання канфлікта.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ЛІТОЎСКАГА ТЭЛЕГРАФНАГА АГЕНЦТВА

КАЎНАС, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Літоўскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе, што «ў сувязі з паўторнымі выдумкамі польскіх крыніц аб тым, што інцыдэнт на польска-літоўскай граніцы быў справакаваны Літвой, афіцыяльныя літоўскія колы заяўляюць, што расследванне з несумненнасцю ўстанавіла, што польскі салдат быў смяротна ранен на літоўскай тэрыторыі пасля таго, як ён першым выстраліў у літоўскага паліцэйскага. Афіцыяльнае польскае паведамленне аб «засадзе» з'яўляецца чысцейшай фантазіяй.

Польскае паведамленне лічыць Літву адказнай за ненармальны парадак рэчаў, які існуе на польска-літоўскай граніцы. Афіцыяльныя колы паўторна заяўляюць, што гэты ненармальны парадак працягваецца з часу гвалтоўнага захвату Вільно ў 1920 годзе генералам Жэлігоўскім і што адказнасць за гэта поўнасцю падае на Польшчу.

ВОДГУКІ ГЕРМАНСКАГА ДРУКУ

БЕРЛІН, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Германскі друк аддае вялікую ўвагу польска-літоўскаму канфлікту.

Рыжскі карэспандэнт газеты «Франкфуртэр цэйтунг», закранаючы польска-літоўскі канфлікт, піша: «Рэзкі тон польскай прэсы і паведамленне аб нечаканым прыбыцці ў Варшаву міністра замежных спраў Бека разглядаецца ў колах латвійскай грамадскасці, як ясны паказальнік прадстаячых важных рашэнняў польскага ўрада».

Варшаўскі карэспандэнт газеты «Франкфуртэр цэйтунг» размнажае выдумкі польскіх газет аб тым, што, быццам, па загаду літоўскага міністра абароны ўсе гарнізоны Літвы прыведзены ў баявую гатоўнасць.

ІНЦЫДЭНТЫ НА ГРАНІЦЫ

КАЎНАС, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Літоўскі вячэрні друк паведамляе, што 14 сакавіка літоўскі пасланнік ў Таліне перадаў польскаму пасланніку ў Эстоніі прапанову літоўскага ўрада Польшчы аб назначэнні абодвума бакамі ўпаўнаважаных для разгляду становішча ў сувязі з пагранічным інцыдэнтам ад 11 сакавіка (забойства польскага пагранічніка).

Друк адзначае, што 14 сакавіка палякі захапілі яшчэ аднаго літоўскага пагранічніка Трокскага пагранічнага раёна. Спроба захопу літоўскага пагранічніка мела месца таксама ў Ладзінскім раёне. З гэтай мэтай у бок Літвы было паслана 15 польскіх салдат. Аднак, спроба не ўдалася, бо літоўскі пагранічнік, западозрыўшы правакацыю, адступіў.

Адна з газет паведамляе, што польскі ўрад ва ультыматыўнай форме патрабаваў ад літоўскага ўрада ўрэгулявання пагранічных адносін.

Літоўская грамадская думка апасаецца новых правакацыйных агрэсіўных актаў з боку Польшчы.

ІСПАНСКІ НАРОД МАБІЛІЗУЕ ЎСЕ СІЛЫ ДЛЯ ЗАВАЯВАННЯ ПЕРАМОГІ

БАРСЕЛОНА, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Пленум Барселонскай федэрацыі профсаюзаў, які яднае 240 тысяч чалавек, абмяркоўваючы становішча на фронце, вынес рашэнне аб правядзенні раду мерапрыемстваў, якія забяспечваюць мабілізацыю новых папаўненняў для рэспубліканскай арміі і ваенную падрыхтоўку насельніцтва. Федэрацыя рашыла прадаставіць у распараджэнне ўрада ўвесь транспарт Каталоніі, палепшыць работу прамысловых прадпрыемстваў і т. д.

Федэрацыя профсаюзаў паслала пісьмо старшыні совета міністраў і міністру абароны з заявай аб гатоўнасці прадаўжаць цапой любых афяр барацьбу за незалежнасць і мабілізаваць усіх сваіх членаў на барацьбу з фашызмам.

***

ПАРЫЖ, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Агенцтва Эспань паведамляе з Барселоны, што прадстаўнікі іспанскіх рэспубліканскіх партый і прадстаўнікі партыі баскскіх нацыяналістаў учора апублікавалі сумесны зварот, у якім патрабуюць больш цеснага, чым калі-б та ні было, аб'яднання намаганняў усіх рэспубліканскіх партый і ўсяго іспанскага народа для абароны дэмакратычнай рэспублікі.

***

БАРСЕЛОНА, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Учора ў Мадрыдзе выступіў па радыё з прамовай міністр асветы Эрнандэс. Падкрэсліўшы, што ўзброеныя да зубоў значныя сілы інтэрвентаў кінуты на Іспанію, Эрнандэс заявіў: «Неабходна ператварыць Арагонію ў новую Гвадалахару. Нельга ўступаць ворагу больш ні адной пядзі зямлі». «Наша армія атрымае патрэбнае ёй узбраенне — гэта абяцаў глава ўрада. Маючы такі людскі склад, як нашы байцы, рэспубліка пераможа».

ФАШЫСЦКАЯ ІНТЭРВЕНЦЫЯ Ў ІСПАНІІ ПАШЫРАЕЦЦА

ПАРЫЖ, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Гібралтарскі карэспандэнт агенцтва Эспань паведамляе, што вялікая колькасць ваеннага снаражэння, якое прыбывае для іспанскіх мяцежнікаў, выгружаецца ў Кадыксе (порт на поўдні Іспаніі). У канцы мінулага тыдня тры іспанскія гандлёвыя судны, якія плавалі пад італьянскім флагам — «Доніне», «Малага» і «Кабаросо» выгрузілі ў Кадыксе многа італьянскіх бамбардыровачных самалётаў «Маркеці», больш сотні ваенных грузавікоў і вялікую колькасць кулямётаў.

АНЕКСІЯ АЎСТРЫІ

КАНЦЭНТРАЦЫЯ ГЕРМАНСКІХ ВОЙСК НА ТЭРЫТОРЫІ АЎСТРЫІ

ЛОНДАН, 16 сакавіка. (БЕЛТА). Берлінскі карэспандэнт газеты «Таймс» піша, што ўсякія размовы аб вывадзе германскіх войск з Аўстрыі, пасля таго як там будзе ўстаноўлен «нармальны парадак», аснаваны на непаразуменні. (Карэспандэнт, відавочна, мае на ўвазе заяву намесніка англійскага міністра замежных спраў Бэтлера, зробленую ім пры падвядзенні вынікаў спрэчак у палаце абшчын. Бэтлер заявіў, што англійскі ўрад атрымаў ад германскага ўрада «запэўненні», што «германская армія будзе выведзена з Аўстрыі, як толькі там будзе ўстаноўлен нармальны парадак»). У сучасны момант, прадаўжае карэспандэнт, ёсць толькі германская армія, у якую ўлілася былая аўстрыйская армія.

Па вестках газеты «Таймс», германскія войскі прадаўжаюць прыбываць у Аўстрыю. Усе шасейныя дарогі і чыгункі, а таксама плошчы ў гарадах забіты германскімі салдатамі, артылерыяй, механізаванымі часцямі, атрадамі веласіпедыстаў і германскай паліцыяй. У буйных гарадах — у Вене, Лінцы, Зальцбургу і Інсбруку ёсць дзесяткі тысяч германскіх паліцэйскіх. Усе гасцініцы і рэстараны заняты германскімі афіцэрамі. У небе пастаянна рэюць германскія самалёты, якіх у Аўстрыі ў сучасны момант налічваецца некалькі сот. Прычыны ўводу такой велізарнай колькасці германскіх войск у Аўстрыю, — піша «Таймс», — няясны.

ПАД'ЁМ ВАДЫ НА РАЦЭ СВІСЛАЧ

Учора ў БССР ускрыліся рэкі — Прыпяць, на ўчастку Тураў—Мазыр, Пціч, Волма і вярхоўе Беразіны, ля мястэчка Беразіно-Ліпскае. Пачаўся лёдаход. На рэках Днепр ля Лоева і Друць (Рагачоўскі раён) спыніліся конная і пешая пераправы па ільду. На астатніх рэках рэспублікі прадаўжаецца лёдастаў.

На рацэ Свіслач у Менску пачаўся даволі інтэнсіўны пад'ём вады. Ад ускрыўшагася прытоку Свіслачы — ракі Вяча — ідзе лёд, таўшчынёю да 70 сантыметраў. За суткі чакаецца пад'ём вады на Свіслачы больш метра.

На берагах ракі ў нізкіх месцах зроблены земляныя насыпы. З учарашняга дня 9 раённых троек уключыліся ў кругласутачныя дзяжурствы. Пачалі працаваць медыцынскія пункты. У распараджэнне троек па барацьбе з паводкай перадана больш 60 аўтамашын для перавозкі жыхароў і маемасці з затапляемых зон. Ля маста, на Шырокай вуліцы, устаноўлен самапішучы прыбор «Лімніграф» для запісу пад'ёму вады.

На мастах дзяжураць спецыяльныя брыгады рабочых для пропуску ільду. Створан рад выратоўчых пастоў з асвадаўцаў і фізкультурнікаў для выратавання людзей і маемасці на вадзе.

Пасты забяспечаны лодкамі, паясамі, кругамі і іншымі выратавальнымі сродкамі. У затапляемых раёнах арганізаваны пажарныя пасты.

ПАПРАЎКА

У перадавым артыкуле газеты «Звязда» ад 17 сакавіка ў чацвертым абзацы замест слоў «дзесяткі і сотні тысяч тон мінеральных угнаенняў» трэба чытаць — «дзесяткі і сотні тон мінеральных угнаенняў».

Намеснік адказнага рэдактара І. М. ОФЕНГЕЙМ.

Беларускі Дзяржаўны Драматычны тэатр
18 сакавіка Абан. № 142.
СКУПЫ

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
ВЯЛІКІ ГРАМАДЗЯНІН

Гукавы кінотэатр «Пралетарый»
Глыбокі рэйд

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
ПАРУЧЫК КІЖЭ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
КАЗКА АБ РЫБАКУ І РЫБЦЫ

Гукавы кінотэатр «Спартак»
«ЗОРИ ПАРИЖА»

Кінотэатр «НАВІНЫ ДНЯ»
1. Казка аб рыбаку і рыбцы.
2. Журн. Саюзкінохронікі № 10.

ВА ЎСЕ КНІЖНЫЯ МАГАЗІНЫ І КІЁСКІ КОГІЗ'а ў Менску ПАСТУПІЛА Ў ПРОДАЖ БРАШУРА
ПІСЬМО т. Іванова і АДКАЗ тав. СТАЛІНА. 1938 г.
На рускай мове — ц. 5 к.
На беларускай мове — ц. 5 к.
На яўрэйскай мове — ц. 10 к.
БЕЛАДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а.

КОГІЗ
„ПОЛИТКНИГА“
Выдавецкае таварыства замежных рабочых у СССР.
ВЫШЛА З ДРУКУ І ПАСТУПІЛА Ў ПРОДАЖ
БРАШУРА НА НЯМЕЦКАЙ МОВЕ ПІСЬМО т. ІВАНОВА І АДКАЗ тав. СТАЛІНА. 15 старонак. Ц. 10 к.
Патрабуйце ва ўсіх кніжных магазінах і кіёсках КОГІЗ'а.
Паштовыя заказы накіроўвайце па адрасу: Менск, Совецкая, 50, Аддзяленню КОГІЗ'а.

МЕНСКАЙ КАНТОРАЙ БЕЛПРАМГАНДЛЯ
ПАСЛЯ КАПІТАЛЬНАГА РАМОНТУ
УНОЎ АДКРЫТ ПАКАЗАЛЬНЫ МАГАЗІН № 42
(Совецкая, 81, супроць кіно «Чырвоная зорка»)
У МАГАЗІНЕ ЁСЦЬ ВЯЛІКІ АСАРТЫМЕНТ ТАВАРАЎ
па наступных аддзелах:
ПАСУДНА-ГАСПАДАРЧЫ | СКАБЯНА-МЕТЫЗНЫ | ЭЛЕКТРА, ФОТО, РАДЫЕ | І МАСТАЦКІ
магазін працуе з 9 г. раніцы да 8 г. вечара.
ПАСУДА ПРАДАЕЦЦА ВЫКЛЮЧНА Ў МЫТЫМ ВЫГЛЯДЗЕ.
Па жаданню пакупнікоў купленый тавар ДАСТАЎЛЯЕЦЦА на дом БЯСПЛАТНА.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Гукавы кінотэатр „ПРОЛЕТАРЫЙ“
Ад 19 сакавіка
НОВАЯ ГУКАВАЯ МУЗЫКАЛЬНАЯ КАМЕДЫЯ
БАГАТАЯ НЯВЕСТА
Сцэнарый Е. ПАМЕШЧЫКАВА
Рэжысёр І. ПЫР'ЕЎ.
Музыка заслуж. дзеяча мастацтваў, ордэнаносца І. ДУНАЕЎСКАГА. | Тэкст песень паэта-ордэнаносца В. ЛЕБЕДЗЕВА-КУМАЧА. | Пачатак сеансаў: 5, 7, 9, і 11 г. веч. | Каса адкрыта з 12 гадзін дня.
Спазніўшыеся на сеанс у глядзельную залу не дапускаюцца.

Менскай канторай БЕЛПРАМГАНДЛЯ,
У МЭТАХ ЛЕПШАГА АБСЛУГОЎВАННЯ ПАКУПНІКОЎ І Ў СУВЯЗІ З ТЫМ, ШТО Ў МАГАЗІНАХ ЁСЦЬ ВЯЛІКІ ВЫБАР ТАВАРАЎ
ПАВЯЛІЧАНЫ ГАДЗІНЫ ГАНДЛЮ БЕЗ ВЫХОДНЫХ ДЗЁН
У НАСТУПНЫХ МАГАЗІНАХ:
МАГАЗІН № 1 — Дзіцячы Універмаг (Ленінская, 1/9) — з 9 г. ран. да 8 г. вечара.
МАГАЗІН № 3 — (Ленінская, 9/2) — гатовае адзенне, галантарэя, трыкатаж, парфумерыя, музыка — з 9 г. раніцы да 9 г. веч.
МАГАЗІН № 9 (Совецкая, д. ВІНГ'а) — мануфактура, галантарэя, трыкатаж, — з 9 г. ран. да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 11 — абутковы (Ленінская, 4) — з 10 г. да 7 г.
МАГАЗІН № 15 (рог вул. Дзем'яна Беднага і пл. Волі) — пасуда, скабяныя тавары, шпалеры — з 9 г. да 7 г.
МАГАЗІН № 17 — Універмаг (Ленінская, 10) з 9 г. да 9 г. веч.
МАГАЗІН № 22 (Совецкая, 81) — канцпрылады, спорт, музыка — з 9 г. да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 24 (Ленінская, 18) — канцпрылады, спорт — 9—8 г веч.
МАГАЗІН № 31 (Совецкая, 57) — галаўныя ўборы — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 35 — мэблевы (пляц Волі, 29) з 9—8 г. веч.
МАГАЗІН № 39 (Ленінская, 9/2) — галаўныя ўборы — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 41 (Пляц 8 сакавіка) — лака-фарбы, шпалеры — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 42 (Совецкая, 81) — пасуда, скабяныя, электра-фота, радые — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 43 (Пляц 8 сакавіка) — пасуда, скабяныя, лака-фарбы — з 9 да 7 г. веч.
МАГАЗІН № 44 (Ленінская, 22) — парфумерыя, галантарэя, трыкатаж — з 10—10 г. веч.
КУПЛЕНЫ ТАВАР ДАСТАЎЛЯЕЦЦА ПАКУПНІКАМ НА ДОМ БЯСПЛАТНА, АПРАЧА МЭБЛІ, ЯКАЯ ДАСТАЎЛЯЕЦЦА ЗА ПЛАТУ ПА ФАКТЫЧНАМУ КОШТУ ДАСТАЎКІ.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДЗЯРЖСТРАХ СССР

ВА ЎСІХ ГАРАДАХ І СЕЛЬСКІХ МЯСЦОВАСЦЯХ СОВЕЦКАГА САЮЗА ІНСПЕКТАРЫ І СПЕЦЫЯЛЬНЫЯ АГЕНТЫ ДЗЯРЖСТРАХА ПРЫМАЮЦЬ
ДОБРААХВОТНАЕ СТРАХАВАННЕ ХАТНЯЙ МАЕМАСЦІ.
Можа быць застрахавана:
АБСТАНОЎКА, АДЗЕННЕ, МУЗЫКАЛЬНЫЯ ІНСТРУМЕНТЫ, АЎТАТРАНСПАРТ І інш. ТАРЫФЫ ЗНАЧНА ПАНІЖАНЫ.
З кожнай 1000 рублёў у год уплачваецца:
У ГАРАДАХ І РАБОЧЫХ ПАСЕЛКАХ: у будынках каменных — 1 р., і будынках змешаных — 2 р., у астатніх будынках з агнетрывалым дахам — 2 р. 50 к. і з драўляным або саламяным дахам — 4 р.
У СЕЛЬСКІХ МЯСЦОВАСЦЯХ: у будынках з агнетрывалым дахам — 6 р. і ў астатніх будынках — 9 руб.
ХАТНЯЯ МАЕМАСЦЬ МОЖА СТРАХАВАЦЦА БЕЗ АГЛЯДУ І СКЛАДАННЯ ВОПІСІ Ў МЕЖАХ НАСТУПНЫХ СУМ:
У ГАРАДАХ — для сямейных да 10.000 руб., а для адзінокіх да 6.000 р.
У СЕЛЬСКІХ МЯСЦОВАСЦЯХ — для сямейных да 5.000 руб., а для адзінокіх да 3.000 руб.
Для рабочых і служачых, якія пражываюць у сельскай мясцовасці, але не звязаны з вядзеннем сельскай гаспадаркі і не ўплачваюць сельгаспадатку, ужываюцца тарыфы, устаноўленыя для гарадоў.
ЗАСТРАХАВАЎШЫ СВАЮ МАЕМАСЦЬ, КОЖНЫ ГРАМАДЗЯНІН ГАРАНТУЕ ЯЕ АДНАЎЛЕННЕ Ў ВЫПАДКУ ГІБЕЛІ АД ПАЖАРУ АБО ІНШЫХ СТЫХІЙНЫХ БЯДОТ, ЗА КОШТ СРОДКАЎ ДЗЯРЖСТРАХА.
За ўсімі даведкамі і растлумачэннямі звяртацца ў гарадскія, раённыя страхавыя інспекцыі, а таксама ва ўпраўленне дзяржстраха НКФ БССР, тэл. 22-060.
УПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖСТРАХА НКФ БССР.
К., Л., Ш.

Уп. Галоўлітбела № Н—5465.
Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63.